Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 305 (14416) | 1976 оной декабриин 30, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

СОЁЛШОДОЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Манай Буряад ороной уларилан хатуу шэрүүн дээрэһээ ...л адууһанай үбэлжэлгэдэ айхабтар ехэ анхарал ...ндуулагдана.

«Үбэлые һайнаар үнгэргөө һаа, үхэр малаар баян ...хаш», «Дааган далантай, буруу булшантай», «Ондо ...йнаар орохо» гэһэн арадай үгэнүүдэй сэсэн мэргэн ...һаниинь ойлгосотой. Тиимэһээ малай түл абалгын ха..., тэрэнние эмхитэйгээр, һайнаар үнгэргэхэ гээшэ ехэ ...хэ шанартай болоно. Малай үбэлжэлгын халуун хаһын ...дэ хамаг хүсэн, хүн зоной ажалшадай оролдолго энэ ...ухалаһаа шухала кампанида элсүүлэгдэн хабаадуулаг...на. Тиимэл һэн хойноо малай үбэлжэлгэ гээшэ гансал ...алшадай харюусалгатай хаһа бэшэ, харин бүхы ажал...шадта хабаатай хэрэг болоно бшуу.

Үбэлжэлгын үедэ малшадые соёл культурын талаар ...нгахада ехэ таарамжатай саг ерэдэг. Юуб гэхэдэ, олон... гүүртэ, отаранууд тосхон һууринуудта дүтэ ерэжэ ...убхинэнхэй байдаг. Энэ жэлдэ эртэ хүйтэржэ, саһан ...ээр орожо, ноябрь һарын эхинһээ шахуу мал үбһэ эди...э эхилээ. Январь һарын сагаан тооһотой жабарлиг һү...шүүдтэ хонид хурьгалжа эхилхэнь, үнеэд тугаллахань. ...онишод, һаалишадай одоошье унтангүй хонохо сагынь ...лажа ерээ.

Энэл хаһада соёлшодой харюусалгатан ажал хүдэлмэри ...хилнэ. Отара, гүүртэнүүд дээгүүр нүүдэл библиотекэ...үүдэй номууд шэнэлэгдэнэ. Тосхон, һууринуудтахи хү...өөгэй клуб, соёлой байшан, ордонуудай сценэнүүд дээрэ ...онцертнүүд табигдана. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд ...аргагдажа, отара, фермэнүүдэй улаан булангууд соо ...лгэгдэнэ. түрүү дүй дүршэл тухай, хэнэй түрүүлжэ яба..., лажа амжалта, илалта туйлаһан тухай хөөрэлдөөнүүд ...эргэгдэнэ.

Малшадые соёл культурын талаар хангалга республи...а доторнай жэлһээ жэлдэ улам һайжарна. Жэшээлхэдэ, Буряад ороной һуурин, тосхонуудта шэнэ клуб, соёлой байшангууд нээгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Зэдын аймагай Дээдэ-Тори, Хэ...энгын аймагай Ородой-Адаг һууринуудта соёлой шэнэ байшангууд нээгдээ. Соёлой эдэ байшангууд мүнөө үеын ...рилтын, шэнэ гуримай ёһоор түхеэрэгдэнхэй. Янза бү...рин кружогуудай хүдэлхэ арга боломжотой таһалганууд ...ндэ бии. Мүн хатар, ёохор наадаха уужам һаруул фойе ...олоной дура зүрхэ буляана.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, парти, правительст...вамнай хүн зоной ажаһуудал, соёл культурын талаар болбосорол тушаа айхабтар ехэ анхарал хандуулна. Хүн зоной ажаһуудалые, ажалшадые хангаха хэрэгые саашадань улам һайжаруулха тухай КПСС-эй XXV съезд он...олон тэмдэглээ һэн. Тиигээдшье үбэлжэлгын, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр манай ороной олон мянган мал...шад гүрэн түрын шагналнууд — орден, медальнуудта ...үртэнэ. Жэшээлхэдэ, һаяхан республикымнай түрүү хүбүүд — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон О. Э. Сангадиева, Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой хонишон В. Г. Романова гэгшэд Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Республикымнай соёлой гуламтанууд үбэлжэлгэдэ ...шөө халуун намарһаа хойшо бэлдээ. Клуб, соёлой байшангууд, ордонуудта заһабари хэгдээ, гэр байрануудынь дулаалагдаа, түлеэ залһаниинь бэлдэгдээ. Баргажанай, Захааминай, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудтахи соёлой гуламтанууд үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдээ. Тэндэхи клуб гү, али соёлой байшангуудта кинофильм, концерт харахаяа ерэһэн малшад дулаахан гэр соо һуужа, сэдьхэлээ ханан ошодог.

Мухар-Шэбэрэй аймагай соёлой гуламтануудай үбэлдэ бэлэдхэлые ноябрь һара соо шалгажа үзэхэдэ, баясамаар, омогорхомоор байба. Энэ аймагай соёлой гуламтанууд бултадаа һайнаар түхеэрэгдэнхэй, дулаалагданхай.

Мүн октябрь, ноябрь һаранууд соо Хэжэнгын аймагай гуламтануудые шалгажа үзэхэдэ, тэдэнэй олонхинь үбэлдэ муугаар бэлдэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, Могсохоной, Хөөрхын, Ушхайтын клубууд соо шоныш хүлдэшэхөөр хүйтэн, һандалинуудынь эбдэрһэн байба.

Аймагуудай соёлой ордонуудай, хүдөөгэй клубуудай дэргэдэхи агитационно-уран һайханай бригаданууд малшадта ошожо эхилээ. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай хүдөөгэй клуб, соёлой байшан бүхэнэй дэргэдэ агитбригада эмхидхэгдэнхэй юм. Гэгээтын, Доодо-Торийн агитбригаданууд һүүлэй үедэ хэдэн дахин малшадта ошожо, концерт харуулаа. Тиихэдэ Петропавловкын соёлой ордоной дэргэдэхи агитбригада XX партийна съездын, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта, «Заречный», «Октябрьский» совхозуудай отара, гүүртэнүүдээр ябана.

Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй соёлой ордоной дэргэдэ шэнэ ансамбль байгуулагдаа. 25 хүбүүд, басагадһаа бүридэһэн энэ ансамбль өөрынгөө уран бэлигые малшадта харуулжа эхилээ. Мүн Захааминай аймагай соёлшод малшадые үбэлжэлгын үедэ хангаха тусхай түсэб, график табяад, мүнөө һайнаар хүдэлжэ байна. Аймагай түрүү малшад тухай бюллетень, ханын газетэнүүд гаргагдана, нүүдэл библиотекэнүүд тараагдана.

Малай үбэлжэлгэ — бултанай хэрэг. Уран һайхан дуу, хүгжэм шагнаһан, һонин ном уншаһан, түрүү нүхэдэй дүй дүршэл мэдэжэ абаһан малшан бүхэн урмашадаг, баясадаг, ажалдаа шэнэ зориг хүсэлтэйгөөр ородог.

Үбэлжэлгын үедэ соёлшодой хэхэ, ябуулха ажал хүдэлмэри айхабтар ехэ. Амжалта, илалтануудта зоригжуулха, эрмэлзэл бодол, зоригыень бадаруулха хүнүүд манай соёлшод лэ болоно ха юм. Тиимэһээ соёлшод партийна организацинуудаа ударидалга доро малай үбэлжэлгые тон һайнаар үнгэргэлсэхэ нангин зорилготой.

АГРОНОМУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэ хотодо КПСС-эй Буряадай обкомой ехэ зал соо республикын агрономуудай зүблөөн болоко үнгэрбэ. Энэ зүблөөндэ ажахынуудай, аймагуудай ахамад агрономууд болон республикын хүдөө ажахын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Зүблөөн дээрэ «Хүдөө ажахын 1976 оной дүнгүүд ба орооһо таряа, тэжээл болон газар таряалангай бусад продукт абалгые дээшэлүүлхэ талаар 1977 оной зорилгонууд» гэһэн элидхэл Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Ф. Г. Бадеева хэбэ. Удаань республикын сорт туршаха гүрэнэй инспекциин начальник Б. С. Раднаев, Буряадай АССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Л. А. Санеев гэгшэд нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой ахамад агроном И. Губенин, Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой ахамад агроном В. Астрихинский, Кабанскын аймагай Оймурой совхозой ахамад агроном нүхэр Белоусов, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат В. Бохиев, Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой ахамад агроном П. Алексеев, республикын агрохимлабораториие даагша С. Бекетов, Кабанскын госсортучастогые даагша О. Гишка, Бэшүүрэй госсортучастогые даагша Н. Маслов, Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин селекционер Ф. Дудникова, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Г. Аносов, Улаан-Үдын аймагай Ивалгын ОПХ-гай овощ ургуулагшадай бригадын бригадир А. Дымбрыкова болон бусад хабаадалсаба.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. Ф. Лысов дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна. Удаань зүблөөнэй эсэстэ аймагуудай сортучастогуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, эрхимлэжэ гараһан Кабанскын, Бэшүүрэй, Захааминай, Улаан-Үдын аймагуудай госсортучастогуудта Буряадай хүдөө ажахын министерствын дамжуулгын Улаан туг, дурасхаалай кубок, улаан вымпел мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

ЖЭЛЭЙ ҺҮҮЛШЫН ҮДЭРНҮҮДТЭ

МАЛАЙ ТАРГАН — ШАХАЛГЫН ХҮСЭН

Энэ ажахы хонин бүхэнние 42 килограмм, үхэр бүхэнние 350 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ худалдана. *Энээнэй ашаар һүүлэй хоёр жэлдэ мяха абалгаяа 700 центнерээр ехэ болгоо.*

Хоёр-гурбан жэлэй саана энэ колхозой яһала олон хонидые бэлдхэлэй пунктда тушаадагшье һаань, тэрэнь гүрэндэ мяха худалдаха түсэөэй дүүргэлтэдэ бииратай ехэ нэмэри болодоггүй һэн. Юуб гэхэдэ, ехэнхидээ жэжэ, хүсэд таргалаагүй хонидые тушаахадань шэгнүүр еһоор дарадаггүй байгаа бшуу.

Һүүлэй хоёр жэлдэ Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид үхэрнүүдые һайнаар бэлшээн, шахан таргалуулхын хажуугаар хонидые баһал тусгаар эдеэлүүлжэ, шэгнүүр ехэтэй, тарган болгоод, мяханай комбинадта тушааха хэрэгтэ анхарал ехээр табина.

Жэшээнь, гансахан байгша ондо эндэхид зун-намарай үедэ 2230 гаран хонидые илгажа, август, сентябрь, октябрь һаранууд соо һайнаар шахаа юм.

— Бидэ энэ жэлдэ хонидой шахалгые бусад ажахынуудайхиһаа ондоогоор эмхидхээбди. Тэрэнние ходо хаагаад байнгүй, харин эгээл ногоотой бэлшээридэ адуулаад, хонин бүхэндэ үдэрэй 300—500 хүрэтэр грамм талха нэмэжэ эдюулээбди. Хожомшог тээ ногооной хагдарха тээшэ хонидые зелёнко тариһан газарта сруулжа бэлшээгээд, үшөө һүниинь ногоо байра соонь асараад үгэдэг байгаабди. Удаань хонидой таргалха, шэгнүүрээ нэмэхэ бүринь талха таряа үшөөл һайса нэмэжэ үгөөбди. Зарим отарын хонидой бэлшээри дээрэнь уһа зөөжэ үгэдэг байгаабди, — гэжэ ахамад зоотехник Анатолий Перелыгин хөөрэнэ.

Саашань, тэрэ хонидые хаагаад байнгүй, харин миил таатай бэлшээридэ адуулжа байгаад шахахада юугээрээ һайн бэ гэжэ хэдэн баримта дурдаба.

— Адагалхада, тусгаар һайн бэлшээридэ оруулагдаад, үшөө дээрэһээнь талха таряа, нэмэлтэ ногоон тэжээл горитой эдеэд байхадаа, хонид яһала түргэн таргалдаг, мяхажадаг байна. Үнгэрэгшэ зун-намарай үедэ шахамал хонин бүхэмнай шэгнүүрээ сүүдхын 135—140 граммаар нэмээгээ. Урзанда бидэ хонидые тусхай байрада хаагаад, шахажа туршаа һэмди. Тэдэмнай юундэшьеб шэгнүүрээ һанаһанда хүрэмэ нэмээгээгүй юм, — гэжэ ахамад зоотехник хэлэнэ.

Тиигэжэ байгша ондо колхоз хонин бүхэнөө дунда зэргээр 42 килограмм шэгнүүртэйгээр, бултыень дундаһаа дээшэ шадалтай, тарган болгожо, мяханай комбинадта тушаагаа. Энэ жэлдэ тус бүридоо 1000 шахуу центнер гэхэ гү, али урдахиһаа 1,5 дахин ехэ хонинойМ мяха гүрэндөө худалдаа. Зарим бэрхэ хонишодой харууһалһан шахамал хонид бүришье ехэ шэгнүүртэйгээр тушаагдаа. Жэшээнь, Юрий Николаевич Агапитов 780 эрьенүүдээ тус бүриинь 46 килограмм, мүн Фома Григорьев, Митып Базаров гэгшэд хонин бүхэнөө 44 килограмм шэгнүүртэй болгоһон байна.

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо үхэрнүүдые баһал һайнаар бэлшээн, шахан таргалуулдаг баян шадабаритай малшад бии. Дүршэлтэй малшан Макар Ермолаевич Перелыгин үнгэрэгшэ зунай дүрбэ һарада харууһалһан үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээгээ. Тэдэ малынь октябрь һарада тус тустаа 350 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэйгээр мяханда тушаагдаа һэн. Мүнөө энэ малшанай даадаг гүүртэдэ 150 гаран үхэр шахагдажа байнхай. Үбэлдөө шахамал бүхэндэ үдэрэй 4 килограмм үбһэн, 3 килограмм зеленко, 5 килограмм үйрүүлэгдэһэн талхан, дуран соонь һолоомо эдюулэгдэнэ. Үдэрэй гурба дахин бүлеэн уһаар уһалагдана.

— Һаяшаг шэгнэжэ үзэхэдэмнай, үнгэрһэн ноябрь соо үхэр бүхэн шэгнүүрээ сүүдхын 900 һайса гаран граммаар нэмээһэн байгаа. Эдэнээ декабриин тэнгэһээ хойшо мяханай комбинадта ябуулхабди, — гэжэ малшан нүхэр Перелыгин хэлэнэ.

Хонид, үхэр, гахайнуудые жэлэй ямаршье сагта һайнаар шахадаг болоһоной ашаар тус колхоз гүрэндэ мяха худалдалгаяа һүүлэй хоёр жэл соо 700 центнерээр ехэ болгоо. Шэгнүүр ехэтэй, тарган мал худалдадаг болоожо, энээнһээ сэбэр олзо доход горитой оруулна. Гансахан энэ жэлдэ мяха худалдалгаһаа дүшөөд мянган түхэригэй олзо абаа. Ойрын үдэрнүүдтэ ажахынхид гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэнь.

М. НАМЖИЛОВ
Бэшүүрэй аймаг.

65 ЦЕНТНЕРЭЭР НЭМЭЭБЭ

Яруунын аймагай «Улаан-Туяа» совхоздо гүрэндэ тушаагдаха хонидые шахан таргалуулха хүдэлмэри яһала һайнаар табигданхай. Тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд гүрэндэ тарган, һайн шанартай мяха ехээр тушаахын тула горитой оролдолго гаргана. Гүрэндэ тушаагдаха хонид ехэнхидээ дүршэл шадабаряар баян, оролдосотой бэрхэ хонишодто үгтэһэн байгаа. Тэдэнэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар байгша ондо энэ ажахыда яһала һайн амжалтанууд туйлагдаа.

Жэшээнь, хонишон Ф. П. Будникова энэ жэлдэ урагшатай һайнаар ажаллажа гараа. Тэрэ даажа абаһан 840 хониноойнгоо толгой бүриин шэгнүүрые 51 килограммда хүргэжэ тушааһан байна. Бүлэг хонидойнь нэмэлтэ шэгнүүр бүхыдөө 65 центнер нэмээ. Гүрэндэ тушаагдаһан мяханай 51 процентнь тарган гэһэн сэгнэлтэдэ хүртөө. Хонишон Ц. Г. Базаров мүн лэ һайн амжалта туйлаа. Тэрэ харууһалдаг хонин бүриингөө шэгнүүрые 50 килограммда хүргөө. Бүлэг хонидһоо хамта дээрэнь 58 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаһан байна. Хонишон М. О. Джафаров 825 хони даажа абаад, толгой бүриинь 49,5 килограммда хүргэбэ. Хүсэ тамир муутай 795 толгой хони харууһалһан Д. Д. Лодоев тэдэнээ һайнаар адуулаад, тамир тэнхээень нилээд дээшэлүүлжэ, гүрэндэ тушаагаа. Тэрэ хонин бүриингөө шэгнүүрые 48 килограммда хүргэжэ, хамта дээрэнь 80 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаба.

Иигэжэ «Улаан-Гуяа» совхозой хонишод хонидоо һайнаар харууһалжа, шэгнүүрыень ехээр нэмээжэ, гүрэндэ тарган, һайн шанартай мяха элбэгээр тушаана.

Д. ШИРАБОН.

КОНКУРСЫН ДҮНГҮҮД

1976 ондо газарай хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ гэмтэлгэтэй тэмсэхэ талаар үнгэргэгдэһэн конкурсын дүн һаяхан республикын Хүдөө ажахын министерство гаргаба. Энэ конкурсдо илагшадта Хүдөө ажахын министерствын Хүндэлэлэй грамотанууд болон мүнгэн шан барюулагдаа. Шанда хүртэгшэдэй дунда Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой механизаторнууд Георгий Маркович Асеев, Николай Терентьевич Стариков, Филарет Дмитриевич Васильев, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой механизаторнууд Борис Дашинимаевич Балданов, Иван Иннокентьевич Фёдоров, Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой ахамад агроном Пётр Спиридонович Алексеев, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахамад агроном Иван Петрович Зайцев, Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой ахамад агроном Федор Дожикович Досоев гэгшэд бии. Эдэ нүхэд газарай хүрьһэ һалхинай гэмтэлһээ хамгаалха түсэбтэ даабарля үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

А. КОСЫГИН,
Хүдөө ажахын министерствын агроном.

ТАСС. ШЭНЭ ҺОНИН

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Приборнуудые, автомадай хэрэгсэлнүүдые, тоолон бодолгын техникэ бүтээн гаргаха жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ. Приборнууд, автомадай хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запчастьнуудые жэлэй түсэбһөө гадуур 50 гаран миллион түхэригтэ, тоолон бодохо техникын хэрэгсэлнүүд ба запчастьнуудые 100 гаран миллион түхэригтэ бүтээгдэбэ.

* * *

Целлюлозо - саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд саарһа үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ. Жэлэй түсэбһөө гадуур 50 мянга шахуу тонно саарһан үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаба.

„Салют-4" хоёр жэлэй туршада замбуулинай замаар ниидэнэ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР. (ТАСС). Газар дэлхэн шадархи замбуулинай замда 1974 оной декабриин 26-най үдэр гаргагдаһан «Салют-4» гэжэ научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ үе соо энэ станци дээрэ космонавтнуудай хоёр экспедици: А. А. Губарев, Г. М. Гречко — 30 сүүдхын туршада, удаа тээнь П. И. Климук, В. И. Севастьянов 63 сүүдхын туршада хүдэлмэрилөө.

«Салют-4» станци ба «Союз-20» гэжэ жолоодогшогүй онгосо саашадаа гурбан һарын туршада хамтадаа ниидэһэн байна.

Эрдэм наукын ба арадай ажахын аша туһада шэнжэлгэнүүд болон туршалгануудые хэхэ үргэн ехэ программа дүүргэгдээ, замбуулинай станциин ба онгосонуудай оньһон түхеэрэлгэнүүд шэнжэлэгдэн шалгагдаа. Декабриин 27-до Москвагай сагаар 16 часай үеэр тус станци Газар дэлхэйе тойрожо 11 мянган 585 дахин ниидээд байгаа.

Энэ станци программынгаа ёһоор, Газар дэлхэйгээр гү, али одо мүшэдөөр зүг шэглэлээ тодорхойлон, наранай батарейнүүдэй туһаламжаар ниидэнэ.

Станци дээрэһээ абтаһан мэдээнүүд шэнжэлэгдэн шалгагдажа байнхай.

Замбуулинай орео түхеэрэлгэнүүдэй — «Салют-4» гэжэ научна станциин хоёр жэлэй хүдэлмэринь — совет замбуулинай техникын ехэ туйлалта болоно.

«МОЛНИЯ—3» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

Хэлхээ холбооной оньһон түхеэрэлгэнүүдые улам нарижуулан хүгжөөхэ программын үндэһөөр, Газарые тойрон ниидэхэ хэмэл ододые хэрэглэн, «Молния-3» гэжэ хэмэл одон хэлхээ холбооной хэмэл ододой һөөлжүүгээр ниидэхэ үндэр замда 1976 оной декабриин 28-да Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдээ. Долгинуудай сантиметр диапазондо түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлэсые хангаха ретрансляционно аппаратура энээн дээрэ тодхогдонхой.

Хэлхээ холбооной «Молния-3» гэжэ хэмэл одон Советскэ Союз доторхи алас холын телефонно телеграфна радио-холбооной оньһон түхеэрэлгэ ашаглаха, СССР-эй түбэй телевидениин программануудые «Орбитын» ба уласхоорондын харилсаа холбооной пунктнуудта дамжуулха зорилготой.

Энэ хэмэл одон замби түбиин хойто хубида дээдэ захань 10630 километр, тэрэнэй урда хубида наада захань 640 километр болохо замбуулинай замда гаргагдаа. Дэлхэйе 12 час 16 минутын туршада тойрон ниидэхэ, замайнь һөөлжэлгэ — 62,8 градус болоно.

Телевидениин программануудые дамжуулха, олон каналтай алас холын радио-холбоо бэелүүлхэ аппаратураһаа гадна, мүн командно-хэмжэн тодорхойлхо хэдэ хэдэн түхеэрэлгэнүүд, замбуулиндахи замай зүг шэглэлые тодорхойлхо ба залаха, хэмэл одые элшэ хүсөөр хангаха түхеэрэлгэнүүд тэндэнь бии.

«Молния-3» гэжэ хэмэл одоор дамжуулагдаха хэлхээ холбооной сеанснууд хараалагдаһан программатай зохилдуулан бэелүүлэгдэхэ юм.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО ЗАХИЛ ДҮҮРГЭБЭ

Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй гүмэр хэрэгсэлнүүдэй завод республикымнай промышленностиин томо предприятинуудай нэгэниинь мүн болоно. Энэ заводой хүдэлмэришэд оройдоол дүрбэдэхи жэлээ продукци гаргажа байна. Гэбэшье энэ богонихон сагай туршада заводой хүдэлмэришэд ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлажа, орон доторое мэдээжэ болонхой. Ороной олохон область, хизаарнуудһаа захил абажа, тэрэнээ сэт болзортонь, эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаһаншье. 1973 онһоо хойшо Днепр, Амар, Обь, Сургут гэхэ мэтын ехэ ехэ мүрэнүүд дээгүүр табигдаха, мүн БАМ-ай захилаар хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүд эндэ бүтээгдэнэ.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон тус заводой коллектив энэ жэл ехэ һайнаар хүдэлжэ гараба. Продукци бүтээн гаргаха, худалдаха 1976 оной даабари декабриин 29-дэ дүүргэхээр социалис уялга абаһан байгаа. Заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд үгэдөө хүрэжэ шадаа. Жэлэйнгээ даабари декабриин 28-да түгэсхэбэ. Тиигэхэдэ Обь мүрэн дээгүүр баригдаха хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые Новосибирскын барилгашадай захилаар бүтээжэ, болзорһоонь урид мүн декабриин 28-да дүүргээ.

Заводой хүдэлмэришэдэй ажалай илалтада зорюулагдаһан баярай митинг үржэдэр эндэ болобо. Хүдэлмэришэд хүүргэнүүдэй пролёдуудые хабсаргадаг нэгэдэхи цех соо сугларбад Хүдэлмэришэд энеэдэ зутаа гаргажа, шанга шангаар хөөрэлдэнэ. Уданшьегүй гимнын һүр жабхаланта хүгжэм зэдэлжэ, тус заводой парткомой секретарь Р. П. Мухаров баярай митинг нээбэ. Тэрэ хүдэлмэрилэдые, инженернүүд болон техникүүдые 1976 ондо туйлаһан амжалтаарнь амаршалаад, 1977 ондо бүри һайнаар хүдэлжэ, Эхэ оронойнгоо захилнуудые сүм дүүргэхын түлөө хүн бүхэн оролдохо бээз гээд найдуулба.

Заводой коллектив энэ жэлдэ яһала һайн үрэ дүн туйлаба. Обь мүрэн дээрэ табигдаха хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ, тон шухала захил дүүргэбэ. Хүүргын утань 630 метр юм, үргэниинь 30 метр. Зургаан автомашинанууд зэргэлээд ябаха аргатай. Иимэ хүүргэ орон доторнай үсөөн лэ баригдаһан байха. Заводой коллектив 4.700 тонно хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ, Новосибирск эльгээгээ.

— Манай хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд, цехүүдэй дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд энэ жэл муу бэшээр ажаллаа. Энээнэй ашаар жэлэй даабари болзорһоо урид дүүргэгдэбэ. Бидэнэр 1973 ондо 4.005 тонно хэрэгсэлнүүдые гаргаһан һаа, энэ жэл 25.921 тонно продукци гаргаабди. БАМ-ай захилаар 1973 ондо 177 тонно продукци гаргаһан һаа, энэ жэл 6.786 тонно хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ, саг болзорторнь эльгээгээбди. Новосибирскын хүүргэ баригшадай захилые болзорһоонь урид дүүргөөбди. Тэднадай оролдосотой һайнаар хүдэлһэн дээрэһээл энэ бүхы амжалтанууд туйлагдаа. 1977 ондо бүри ехэ ажал хэхэ болонобди. Ангар мүрэн дээрэ табигдаха хүүргын пролёдуудые бүтээжэ эхилбэбди. Энэ захилаа заабол дүүргэхэ ёһотойбди. Шэнэ жэлдэ бүри һайнаар хүдэлхэ, үшөөл үндэр бүтээсэ туйлаха арга шадал бидэндэ бии, — гэжэ заводой директор В. Н. Чернобыльскиин хэлэхэдэ, хүдэлмэришэд альга ташанад.

Новосибирскын хүүргэ баригшадай захил дүүргэлсэжэ, оролдосотой бэрхээр хүдэлһэн хүдэлмэришэн Б. Балданов, мастер В. Ловцов, комсомол басаган Т. Афонина гэгшэд митингдэ хабаадагшадай урда үгэ хэлэжэ, 1977 ондо бүри һайнаар хүдэлхэбди гэжэ найдуулба. 1976 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн, Новосибирскын барилгашадай захил дүүргэлсэһэн бүлэг хүдэлмэришэдтэ КПСС-эй Буряадай обкомой, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, КПСС-эй Железнодорожно райкомой, заводой дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба. Новосибирскын барилгашадай захилаар хэгдэһэн хүүргын һүүлшын пролёт һүр жабхаланта хүгжэм доро заводой цехһээ гаргагдаба. Заводой хүдэлмэришэд 1977 оной уялга абаа.

Баярай митингдэ КПСС-эй Буряадай обкомой промышленностиин таһагые даагшын орлогшо А. Т. Акимов, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь Л. Н. Кашкин, КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь В. М. Леонов гэгшэд хабаадалсаа.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хүүргэнүүдэй пролёдуудые хабсаргадаг нэгэдэхи цехэй мастер В. В. Ловцов үгэ хэлэжэ байна; митингдэ хабаадагшад.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

УЛААН-ҮДЭ ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛДЭ

Буряадай Автономито Совет Социалис республикын түб хото Улаан-Үдэ жэлһээ жэл бүри хүгжэн ургана, һалбаран бадарна. Эндэмнай олон промышленна предприятинууд, дээдэ болон дунда һургуулинууд, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай болон бусад эмхи зургаанууд олоор байгуулагдаад, амжалтатайгаар хүдэлжэ байдаг. Түб хотоёо культура ехэтэй хото болгохын түлөө хүн бүхэн оролдоно.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые түб хотымнай олонхи предприятинууд амжалтатайгаар дүүргэхэнь. Тэдэнэй тоодо Буряадай мебель болон модо болбосоруулгын комбинат, судна бүтээлгын, шэлэй, ликеро-архиин, «Электромашина» заводууд, «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэл болон бусад оролсоно. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат энэ жэл илангаяа һайнаар хүдэлжэ гараа гэхэ хэрэгтэй.

Тус комбинат байгша оной 11 һарын түсэб продукци гаргалгаар 104 процент, тэрэнние худалдалгаар 100,8 процент, ноохон бүд нэхэлгээр 100,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр 105,2 процент дүүргээ. Комбинадай 30 гаран түрүү хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргээ.

Энэ жэл хотын барилгада 55,2 млн. түхэриг гүрэнэй мүнгэн һомологдоһон байгаа. Мүнөө 120 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд, түмэр харгын болон Улаан-Үдэ хотын нэгэдэхи больницануудай байшангууд баригдаад, ашаглалгада үгтэхөөр ойртоо. 43-дахи кварталда, Сэлэнгэ мүрэнэй баруун тээ, хотын парк соо зунай кинотеатрнууд бариг-даа, хори гаран байрын гэрнүүд капитальнаар заһаг-даа, 875 гэр бүлэдэ электрын элшэ хүсөөр хүдэлдэг пеэшэн табигдаа.

Түб хотоёо болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохо талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Ленинэй, Сүхэ-Баатарай, Добролюбовой Дарвинай нэрэмжэтэ, Фабричнэ, Геологическа гудамжануud заһагдажа, болбосон түхэлтэй болгогдоо. 18 ба 19-дэхи, 43 ба 44-дэхи кварталнуудай хоорондо харгы баригдаа. Советскэ райондо хура бороонoй уһа хааха түхеэрэлгэнүүд баригдаа.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ мүнөө 51 предприяти хангана. Жэлэй туршада нэгэ хүн дээрэ тоолоходо 30 түхэриг 79 мүнгэнэй элдэб янзын хангалга хүргэгдөө. Жэлэйнгээ түсэб гостиницанууд, госпромхоз, Серовой нэрэмжэтэ мебелиин фабрика, мебелиин байшан, мяханай комбинадай ЖКО, «Труд» гэжэ гуталай нэгэдэл, авиационно заводой ЖКО болон бусад предприятинууд амжалтатайгаар дүүргэхэнь.

Энэ жэл хотымнай худалдаа наймаанай болон нниитын эдеэ хоолой олохон предприятинууд һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэрэнэй ашаар розничо эд бараанай эрьесын жэлэй түсэб 102,3 процентээр, нниитын эдеэ хоолой — 100,9 процентээр дүүрэхэ, түсэбһөө гадуур 7 миллион түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаха. Байгша ондо «Океан», «Овощи-фрукты» гэжэ шэнэ магазинууд, нарин сэмбын комбинадта, ЛВРЗ-гэй хамтын байрада столовонууд баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Жэлэй туршада түб хотымнай ажалшад промышленна продукци гаргаха, тэрэнэй шанар һайжаруулха, хотоёо болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэбэшье, энэ талаар үшөөл ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. «Бурмясопром» нэгэдэлэй, «Бурятэнергын» РЭУ-гэй болон бусад предприятинууд һулаар хүдэлжэ гараа. Барилгын олохон организацинууд түсэбөө дүүргэхэгүй, хэдэ хэдэн шухала барилганууд саг болзортоо ашаглалгада үгтэхэгүй.

Ажал хүдэлмэридөө байгаа дутуу дунданууды дары усадхажа, ерэхэ жэл бүхы түсэб, уялгануудаа сүм дүүргэхэ зорилготойбди. Агууехэ Октябриин революциин 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ хотымнай предприятинууд 1085495 мянган түхэригэй продукци гаргаха ёһотой. Энэмнай 1976 онойхиһоо 9,1 процент ехэ болоно. Хүн зоной ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, соёл культурын эрилтэ хангаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ.

Жэшээлхэдэ, хойто жэл 1976 онойхиһоо хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалга 9,6 процентээр, розничо эд бараанай эрьесэ 4,3 процентээр, нниитын эдеэ хоолой эрьесэ 2,6 процентээр дээшэлхэ. Жэлэй туршада уһа дамжуулха магистраль 6,7 километр ута болгогдохо, ажалшадта электрын элшэ хүсэ үгэлгэ 4 процент, дулаа үгэлгэ 1.2 процент ехэ болохо.

1977 ондо түб хотоёо болбосон түхэлтэй, культура ехэтэй болгохо талаар шухала хэмжээнүүдые абаха зорилготойбди. Энэ хэрэгтэ 1410 мянган түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Хото соохи харгы, тротуар заһалгада, асфальт хэлгэдэ, модо, сэсэг тарилгада болон бэшэшье хүдэлмэридэ 1,7 миллион түхэриг гаргагдаха. Ворсоевой, Урицкиин нэрэмжэтэ, Солнечно гудамжанuудта, Илалтын проспектдэ, пляж дээрэ, Октябрьска районой хэдэн кварталнуудта энэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдэхэ.

Урда жэлнүүдтэйл адли ерэхэ жэл хотодомнай барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар хэгдэхэ. Үйлэдбэриин объектнүүдые барилгада 29 миллион түхэриг гаргагдаха гэхэ гү, али 1976 онойхиһоо 72,9 процентээр ехэ болохо. Түсэбэй ёһоор нарин сэмбын комбинадта, КПД заводто, УПТП-гэй базада, гурилай комбинадта, хирпиисын заводто барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ.

Үйлэдбэридэ хабаададагүй барилгада 44,4 миллион түхэриг гаргагдахаар хараалагданхай. Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжада, Улаан-Үдэ станцида магазинууд ашаглалгада үгтэхэ, модоной техникумдэ столово, спортивна хоёрдохи комплекс болон номой магазин гэхэ мэтэ баригдаха ёһотой.

Арбадахи табан жэлэй туршада хотымнай ажахы, соёл культурын хүгжэлтэ ехэ алхам хэхэ. 1980 ондо промышленна продукци абалга 41 процентээр дээшэлхэ гэхэ гү, али 1.426 миллион түхэригтэ хүрэхэ. Табан жэлэй эсэстэ түб хотодомнай 350 мянган хүн ажаһууха, тэдэнэй ажабайдал, ажаһуудал нилээд һайжарха. Үнгэрөөшэ табан жэлэйхиһээ нилээд олон байрын гэрнүүд баригдаха, тиихэдээ тэдэнэй шанар бүри һайн болохо. Ганса байрын гэрнүүдые заһалгада 3 миллион 970 мянган түхэриг зорюулагдаха.

Түсэбтэ табан жэлэй томо барилганууд гэбэл, Улаан-Үдын хоёрдохи ТЭЦ, Буряадай драмын театрай байшан, психоневрологическа диспансер, Советскэ районой поликлиника, тамаралгын бассейн, нарайлгын болон пионернүүдэй байшан, һургуулиин хэдэн байшангууд, ясли болон садай 14 байра, Октябрьска районой библиотекын болон хүгжэмэй һургуулиин байшангууд гэхэ мэтэ болоно.

Ажалша зоной үдэр бүри ургажа байгаа эрилтэ бүри һайнаар хангагдаха. Табан жэлэй туршада розничо эд бараанай эрьесэ 31 процентээр дээшэлхэ, нниитын эдеэ хоолой хэмжээн 400 миллион түхэригтэ хүрэхэ. Худалдаа наймаанай, нниитын эдеэ хоолой болон оптово баазануудай материальна — техническэ байдал бүри һайжарха. Табан жэлэй туршада 40 магазин, нниитын эдеэ хоолой 28 предприяти баригдаха.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалга 1975 онойхиһоо 33,3 процентээр дээшэлжэ, 12.224,4 мянган түхэригтэ хүргэгдэхэ. Түсэбэй ёһоор ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэдэн предприятинууд баригдаха. Хүнэй захил абаха пунктнууд нэмэгдэжэ нээгдэхэ. Хубсаһа оёхо, химиин аргаар арилгаха, радиоаппаратура болон гэрэй хэрэгсэлэй элдэб техникэ заһаха хүдэлмэри бүри ехээр, һайн шанартайгаар хэгдэдэг болохо.

1980 ондо түб хотодомнай хүниие эмшэлхэ 21 эмхи зургаанууд хүдэлжэ байха, больницануудта нэгэ доро 5.610 хүн бэеэ эмшэлүүлхэ аргатай болохо. Юһэдэхи табан жэлдэ 3.670 хүн эмшэлүүлдэг байгаа юм. Мүноо хотодомнай эмшэлгын гурбан ехэ газар бии болонхой: үбдэһэн хүнүүдтэ түргэнөөр туһа хүргэхэ больница, республикын больница болон замай 4-хи больницанууд гээшэ.

Хотымнай дээдэ һургуулинуудта түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ 23.936 хүн һуража байха, дээдэ эрдэмтэй 3.673 мэргэжэлтэ гэхэ гү, али юһэдэхи табан жэлэйхиһээ 15,5 процент олон мэргэжэлтэд бэлдэгдэхэ. Тусхай дунда һургуулинуудые 18.845 хүн дүүргэжэ гараха. Энэмнай юһэдэхи табан жэлэйхиһээ 2,9 процент олон болоно. Профессионально-техническэ һургуулинуудай тоо 17 болохо, тэдэниие 5.854 хүн дүүргэжэ гараха. Интернат · һургуулинуудта байдаг үхибүүдэй тоо 1,5 процентээр, һунаагдамал үдэрэй бүлэгүүдтэ һурагшадай тоо 10,1 процентээр нэмэхэ, сад ба яслинуудта байдаг үхибүүд 21 235 болохо гэхэ гү, али 20,8 процентээр нэмэхэ.

Хотын ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Арбадахи табан жэлэй эсэстэ хотодомнай соёл культурын 25 эмхи зургаанууд, 71 библиотекэ хүдэлжэ байха. Библиотекэнүүдтэ байгаа номуудай тоо 2 миллиондо хүрэхэ гэхэ гү, али 4,6 процент олон болохо. Үхибүүдэй хүгжэмэй болон уран бэлигэй һургуулинуудай тоо олон боложо, тэндэ 1870 багашуул һуража байха. 750 хүнэй багтаха кинотеатр 20-дохи кварталда баригдахаар түсэблэгдэнэ.

Физкультура болон спорт хүгжөөхэ талаар шухала хэмжээнүүд абтаха. Табан жэлэй туршада хотодомнай 130 мянган хүн ГТО гэжэ значогтой, 100 мянган хүн элдэб разрядтай спортсменүүд болохо. Энэ үедэ 2 бассейн, спортивна 8 зал, Зүүн-Сибириин технологическа институтда стадион гэхэ мэтэ баригдаха.

Коммунальна ажахы хүгжөөхэ талаар хотодомнай нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Энэ хэрэгтэ 32,5 миллион түхэриг гаргагдаха юм. Уһа дамжуулгын сеть 219 километр болоторoo, канализациин сеть 127 километр болоторoo ута болгогдохо. 1977 онһоо 500 хүнэй байха 12 дабхар гостиница баригдажа эхилхэ. Түсэбтэ табан жэлэй туршада хотын транспорт эрид һайжарха, трамвайн зам горитойхоноор ута болгогдохо, шэнэ трамвайнууд, автобусууд олоор абтаха.

Арбадахи табан жэлэй туршада түб хотымнай ажалшадай хэхэ, бүтээхэ ажал хэрэгүүд тон ехэ. Партийна, советскэ органуудай хүтэлбэри доро, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, түсэб, уялгануудаа гэдэнэрэй амжалтатайгаар дүүргэхэнь дамжаггүй.

В. УБЕЕВ
Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

БАМ-ай . Ново-Уоянай тосхондо 5 механизированна колонно худалдэг. Тэдэнэй дунда 146-дахи колонно түрүү зэргэдэ ябана. Тус колоннодо 100-аад жолоошод, экскаваторщигууд, трактористнар хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда 6-дахи разрядай экскаваторщик Виктор Семёнович Дудин бэшэнэйнгээ дунда онсо шалтарна. Тэрэ халааяайнгаа нормо 140 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Дудин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

Арбадахи табан жэл: ашаг үрэ, шанар, дэлисэ

БЭЛЭДХЭГДЭҺЭН МОДО СҮМ ХЭРЭГЛЭХЭ

«КПСС-эй XXV съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр модо хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхын тула СССР-эй ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын үнгэрэгжэ байгаа хүдэлмэри тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна комитет байгша оной август һарада баталан абаа бэлэй. Модо бэлэдхэлэй ба модо болбосоруулгын үйлэдбэринүүдые техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэглэхэ ба ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, технологическа шэнэ онол аргануудые зохёохо ба ашаглаха, бүхы түхэлэй модо, тэрэнэй үлэгдэлнүүдые промышленна аргаар болбосоруулха хэрэг хаа хаанагүй һайжаруулха хэрэгтэй гээд энэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Ойһоо асарагдаһан модо һайнаар хэрэглэхэ талаар манай Буряадай мебелиин болон модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд тон ехэ ажал хүдэлмэри хэһэн, хэжэшье байна. Модо тайраха, хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые, технологическа зомгооһо гаргаха бүтээсэ ехэтэй автомат шахуу лининүүд, оньһон түхеэрэлгэнүүд комбинадаймнай цехүүд дотор, доодо складта тодхогдоһон байна.

Доодо складай хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдадаг. Комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд модо тайраха автомат шахуу лини тодхожо эхилээ һэн. Энэ хүдэлмэреэ байгша оной ноябрь һарада дүүргэжэ, ашаглалгада тушаагаа. Модо тайраха, сорт сортоорнь илгаха түхеэрэлгэнүүд дулаан байра соо тодхогдонхой.

Доодо складта хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэгдөө. Үбэлэй хүйтэндэ, зунай халуундашье хүдэлмэришэд ядаралгүйгөөр хүдэлдэг болобо. Ехэнхи хүдэлмэри оньһон автомадууд бүтээнэ. Доодо складаймнай хүдэлмэришэд ойһоо асарагдаһан модо түргэнөөр тайража, мебель, технологическа зомгооһо ехээр гаргаха хэрэгтэ хубитаяа оруулха болоно.

Оньһожоруулагдамал шэнэ лиииин ашаглагдажа захалхада, хоёр операторнууд модо тайраха хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэхэ юм. Тиигэжэ жэлдээ 3,5—4 мянган түхэриг арьбалагдахаар хараалагдана. Комбинадаймнай хүдэлмэришэд оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ ехэ оролдодог юм. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалдаа амжалта туйлана.

Михаил Васильевич Тюрюханевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал доодо складай хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө нормо үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэнэй дундаһаа хододоо шалгарна. Эдэнэр тон харюусалгатай ажал хэжэ байдагаа һайн ойлгоно. Тиимэһээл ажалаа саг болзортонь эхилдэг, оньһон түхеэрэлгэнүүдээ минн байлгангүйгөөр хүдэлгэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байха юм.

Комбинадай үнинэй хүдэлмэришэн Фаина Николаевна Кручиновагай хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд оньһон түхеэрэлгэнүүдээ шадамар бэрхээр хүдэлгэжэ, үдэр бүри үндэр бүтээсэ туйладаг юм. Эдэнэр 75.5 мянган кубометр модо тайража, жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргээ. Хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые технологическа зомгооһо гаргадаг цехүүдтэ хэрэгтэй материал таһалгаряагүйгөөр эльгээжэ байдаг.

Фёдор Павлович Яковлевай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив модо тайраха жэлэйнгээ даабари бүри ноябриин 17-до дүүргээ бэлэй. Энэ түрүү коллектив жэлэй даабариһаа гадуур 11 мянган кубометр модо тайраха гэһэн зорилго урдаа табяад, улам шангаар ажаллана.

— Манай доодо складта автомат шахуу шэнэ лини тодхогдобо. Энэ түхеэрэлгэнүүд тон һайнаар, найдамтайгаар хүдэлнэ. Урдань үбэлдөө ехэ даарадаг байгаабди. Мүнөө дулаан таһаг соо ажал хэнэбди. Хүдэлхэдэ хүнгэн, урматайшье болоо, — гэжэ Ф. П. Яковлев хэлэнэ. Эдэнэр шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ойһоо асарагдаһан модо түргэнөөр, эрхим шанартайгаар тайраха дүүрэн арга боломжотой.

Манай комбинадай бэшэшье цехүүдэй хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ехэ һайнаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, П. И. Грудининай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд, хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шаданэ. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь зургаан һараар урид дүүргээ бэлэй. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэ коллектив байгша оной ноябриин 17-до 52 мянган кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргажа, жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн.

Л. И. Хаманова, Н. И. Сучкова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданuудай хүдэлмэришэд энэ жэлэй эхинһээ социалис мүрысөөндэ оло дахин илажа гараа. Эдэнэр ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Мэргэжэл шадабаряа нарижуулан дээшэлүүлнэ.

Комбинадаймнай хүдэлмэришэд энэ жэл муу бэшэ үрэ дүн туйлаба. Продукци гаргаха, худалдаха жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид декабриин 15-да амжалтатайгаар дүүргээ.

А. КОНДРАТЬЕВА
БМДК-гай ажалай ба салин хүлһэнэн таһагай ахалагша инженер.

Задын аймагай хонишодой зүблөөнһөө тамдаглэл

УРДАНАЙНГАА СОЛЫЕ ҺЭРГЭЭХЭ

Хонин ажал тухай хөөрэлдөөнэй гарахада, Задын аймагай Борьёогой уужам талануud, Инзагата, Үшөөтэ, Дэрэстэй, Таһархайн гүбөө хадануудай ая гангаар анхилһан аажам һэбшээн һанагдаадхидаг. Хонин ажал эрхилэлгээр энэ аймаг республика соогоо суутан болоһон байна.

Үнгэрэгшэ табан жэл соо аймаг дотор хонидой тоо 27 мянган толгойгоор олошороо. Гэхэтэй хамта хонин ажалай ашаг үрэ нэгэл хэмжээндээ үлэшөө. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эрид шууд хэмжээнүүд абтажа, хубилэлтанууд болохонь бээз гэжэ һанагдаһан юм. Теэд гэдэргээ алхам хэхэһээ ондоо, һайшаалтай юумэн үзэгдэбэгүй. Һаяхан аймагай ажахынуудай хонишодой, мэргэжэлтэдэй зүблөөн боложо, ушарһан хэсүү байдалһаа гараха аргануud ба саашанхи ехэ зорилгонууд тухай хөөрэлдэбэ.

Энэ зүблөөндэ хабаадалсаһан ахалагша хонишод 100 ехэ хонин бүридэ хурьга абалгын доошолжо байһан ушараар ехэтэ гайхалсаба. Жэшээнь, аймаг дотор зуутанай тоо 1974 ондо—80, 1975 ондо—49 байһан һаа, 1976 ондо 25 болоо ха юм. Тиигэжэ 11.243 хурьган нёдондо жэлэйхиһээ үсөөн абтаа. Зуун ехэ хонин бүриһөө 60-һаа доошо хурьга 63 отарын коллектив абаа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз нёдондонойхиһоо 2408 хурьга үсөөн тэнжээгээ. «Октябрьский», «Заречный» совхозууд, «Мир» колхоз хурьга абалгаяа 12—13 процентээр үсөөрүүлээ.

Иимэ байдал яахадаа ушарааб, ямар бэрхэшээл тохёолдоо гээшэб? Тохёолдоһон ехэ бэрхэшээл үгы. Хонишод, зооветеринарна мэргэжэлтэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд мал ажалайнгаа гол һалбарида анхаралаа һулаpуулаа гэжэ сэхэ тэмдэглэхээр. Тиимэл хадаа хонид үлүү ехээр гарзалаа ха юм.

Энэ һалбаридаа гол анхаралаа хандуулдаг Борьёогой совхозой эхэ хонидой 26 отарын 13-най коллектив зуутан болоожо, совхоз бүхыдөө 100 эхэ хонин бүриһөө 107 хурьга тэнжээгээ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө 108 хурьга абаһан энэ совхозой хонишод шэнэ табан жэлээ һайнаар эхилээ. Ахалагша хонишон Д. И. Эрдынеевэй бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 130, Г. О. Базаровагай — 128, Б-Н. Г. Гомбожаповай — 124, Г. Л. Рабдаевай — 121 хурьга абаа.

Энэ жэл нооһо хайшалха түсэб 92, гүрэндэ худалдалга—94 процент дүүргэгдээ. Аймагай бүхы 477 отарын 87 коллективынь гэхэ гү, али 18 процентнь нооһо хайшалха түсэбөө дүүргээ. Иимэ ушарһаа нэгэ хониноо нооһо хайшалалга дунда зэргээр нёдондо жэлэйхиһээ 210, урзанданайхиһаа 500 граммаар бага байба.

Мүн хонинoй мяха үйлэдбэрилхэ түсэб 71, гүрэндэ худалдалга — 69 процент дүүргэгдээ. Зунай, намарай һаранuудта хонидоо һайнаар бэлшээжэ, һүүлээрнь шахан таргалуулха асуудал муугаар шиидхэгдэдэг ушарһаа бага шэгнүүртэй, туранхай хонид худалдагдана. Олонхи ажахынуудай гүрэндэ худалдаһан хониной шэгнүүр хэдэн жэлэй туршада 30—32 килограммһаа дээшэлнэгүй, 50—60 процентнь туранхай байдаг.

Иимэ байдалаа һайжаруулжа, хонидоо бэлшээн, шахан таргалуулха хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ, тиигэжэ хонин бүхэнэй шэгнүүрые дунда зэргээр 40 килограммда хүргэжэ худалдадаг болохо гэһэн эрилтэ мүнөө табигдана. Энээнние бэелүүлгэдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд оролдолго гаргажа [illegible]шье, эрид хубилалта болоногүй. Илангаяа хонидые шахан таргалуулха тодорхой технологигүй байһаар.

Иигэжэ зэдынхид энэ жэл хонин ажалда ехэ хохидолтой гараба, анханайнгаа алдар солые алдахаяа һанаба. Иимэ байдалтай саашадаа эбсэхэ ёһогүйбди гэжэ энэ зүблөөн дээрэ элидхэл хэһэн партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр С. Б. Жаргалов онсолон тэмдэглээ.

Тиимэһээ хонишон бүхэн, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийнэ, профсоюзай болон комсомолой комитедүүд арбадахи табан жэлэй эхил дээрэ ушарһан бэрхэшээлнүүдые дабан гарахын тула 1976—1977 онуудай саһа ехэтэй, хүйтэн үбэлэй үедэ бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлжэ, энэ халуун хаһые эмхитэйгээр, гарза багатайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидэбэ. Тиигэхэ зуураа урданайнгаа алдар солые һэргээн бодхоожо, хонин ажалые хүгжөөлгэдэ шэнэ алхам хэхэ зорилго табиһан байна.

— 1970 ондо бага тэжээлтэй байһаншье һаа, тэрэнээ гамтайгаар гаргашалжа, ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, бүхы шадалаараа оролдоһоной ашаар 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаа һэмди. Нёдондо тэжээлнай элбэг байбашье, бороо хурада сохигдожо, шанар муутай байгаа. Тиимэһээ эхэ хонид, хурьгад туража, гарзада ороо һэн, — гэжэ «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Г-С. Цыремпилова хэлээ. — Энэ жэлэй үбэлжэлгэ баһал хүндэ байха: саһан ехэ, эртэ хүйтэроо. Тиимэһээ хонишон бүхэн ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха уялгатай. Хүнэй оролдолгын аша ажалай дүнгөөр хабюулагдадаг гэжэ мартаһанай хэрэггүй. Сошордонгүй, урмаа хухарангүй ажаллажа, гээгдэлһээ гарахын тула бултадаа нэгэ хүн шэнгээр ажаллая. 16 жэл соо ходо зуутанай зэргэһээ гараагүй аад, энэ жэл 100 хонин бүриһөө 92 хурьга абаһандаа гомдолтой өөрыгөө гэмнэжэ ябанаб. Ерэхэ жэлдэ урдынгаа солые тэхэрюулхын тула бүхы шадалаараа оролдохоб.

— Хонишодой мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ, залуушуулые һургаха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулагдана, — гэжэ «Октябрьский» совхозой директор В. Шантаханов хэлэбэ. — Мэргэжэл һайнтай, ажалаа мэдэхэ хонишод үсөөн. Тиимэһээ эхэһээ һая һалгаагдаһан хурьгадые тушаалдаһанилэ хүндэ даалгаха хэрэг гарана. Эндэл залуу хонид олоор гарзална. Энэ асуудалда анхархаар саг ерээ.

Хонишодой хүдэлмэриие оньһожоруулжа, хүнгэдхэхэ хэрэгтэ дутагдалнуудан байһан тухай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон В. Р. Гуржапов, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Д. Б Будаев гэгшэд тогтоһон байна.

— Жэшээнь, үбһэ, һолоомо, зелёнко жэжэдхэн хэршээд, талха тарянай зүйлтэй холижо, хонидто эдюулхэдэ, һайн байдаг. Энээниие хонишон бүхэн мэдэнэ, — гэжэ В. Гуржапов хэлээ.— Теэд манай колхозой хонидой байдаг Дабхар, Нарин-Хүнды гэжэ газарта электрын элшэ ониногүй. Тэжээл бутаргадаг шэнэ машинатай аад, тэрэнээ хүдэлгэжэ шаданагүйбди. Аймагай электросетиин хүдэлмэрилэгшэд тэ хэды хандабашье һаамнай, тэдэнэр подстанцинуудаа, электрын элшэ дамжуулдаг линиеэ заһабарилнагүй.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонишодто саг үргэлжэ ерэжэ, ажал хэрэгыень шалгадаг, дутагдалнуудыень элирүүлдэг, туһалдаг байха ёһотой. Үбэлжэлгын үедэ социалис мүрысөөн үргэдхэгдэжэ, тэрэнэй дүн гаргагдан түнхэлэгдэхэ, мүрысэгшэд хоорондоо нүхэр ёһоной шалгалтануудые эмхидхэхэ, хонишодые хэрэгтэй юумээрнь хангаха, тэжээл бүйлүүлхэ, хэмэл һү, кисель гэхэ мэтые бэлэдхэхэ асуудалнууд эртээнһээ — хурьгадай гараһаа урид шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэбэ.

Суглаанда хабаадалсагшад хонин ажалаа һэргээн, урданайнгаа солые һэргээхын тула шэнэ зорилгонуудые хараалжа, аймагайнгаа бүхы хонишодто, мэргэжэлтэдтэ хандалга бэшэг баталан абаа. Тэрээн соонь үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ хэмжээнүүд тодорхойлогдонхой.

Д. АЮШЕЕВ.
манай корр.

АМЖАЛТА ТҮГЭС АЛХАМ

Ороной промышленна предприятинуудай коллективүүд түсэбтэ даабаринуудаа, социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэжэ, ажалай үндэр ехэ амжалтануудые туйлажа байна гээд шэнэ жэлэй урда тээ ороһон мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ

ТАСС-ай корреспондентнүүд хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй амжалтанууд тухай мэдээсэнэ.

ОРЕНБУРГ. Эндэхи газай комплексын счетчигуудта «30.000.000.000» гэһэн тоо бэшэгдэбэ. «Оренбурггазпром» нэгэдэлэй коллектив жэлэй эхинһээ хойшо эды шэнээн кубометр газ үйлэдбэрилэн абаа. Түсэбтэ даабаряа хоёр долоон хоногоор урид дүүргэһэн байна.

Шэнэ предприятиин хүсэ шадал түргөөр ургажа байнхай. Хэрбээ түрүүшын 30 миллиард кубометр газые хоёр жэл соо үйлэдбэрилэн абаһан байгаа һаа, харин энэ жэлдэ ажалайнгаа бүтээсэ нилээд үргэдхэжэ, эды шэнээн гаа хоёр дахин бага саг соо абаһан байна. Мүнөө үедэ газ болбосоруулгын заводой гурбадахи ээлжээн баригдажа байна. Энээнэй ашаар «сэнхир түлишэ» абалга 15 миллиард кубометрээр дээшэлбэ.

ЮЖНО · САХАЛИНСК. «Южно-Сахалинская» уурхайн С. М. Коноваловай, Н. Г. Саловай проходчигуудай бригаданууд жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргээ. Декабриин дүүрэтэр үшөө 200 метртэ малталга хэхэер коллектив бүхэн уялгалба.

Энэ уурхайн ажалай бүтээсэ Сахалинда удаан саг соо эгээл доогуур хэмжээндэ байһан юм. «Ударновская» уурхайн Социалис Ажалай Герой А. Я. Шалдыбинай бригада горнягуудта туһалжа захалба. Хэдэн һара соо түрүүшүүл ба гээгдэжэ ябагшад зэм зэмээ ниилүүлэн ажаллажа ябаа. Тиигэжэ «Южно-Сахалинская» уурхайда малталга 2,5 дахин түргөөр хэгдэдэг болоһон байна.

МАГАДАН. Билибинскэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай хүндэ машинануудай карьерай механизаторнууд 7 миллион кубометр шорой малтаһан байна. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари дүүргэгдөө.

Ажал хүдэлмэреэ шэнээр эмхидхэһэнэй ашаар иимэ ехэ амжалта туйлаба. Хүндэ машинануудай карьер комбинадай мэргэжүүлэгдэһэн подразделени болгогдоц жэл урда тээ эмхидхэгдээ һэн. Хүсэтэ техникэ хэрэглэлгын иимэ арга эгээл ашаүрэ ехэтэй байһанаа харуулба Механизаторнуудай ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Хэтэдээ сэбдэг хүйтэн газарые һэрхиилгэхын тула хүндэ бульдозернууд ашаглагдана. Тиигэжэ мүнөөшье баһа урда тээнь хэрэглэгдэдэг байһан үнэтэй үрэмдэлгэ—тэһэлэлгын хүдэлмэри зайсуулагдаһан байгаа. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ гурба шахуу дахин дээшэлээ. Мүнөө хада газарта нэгэ миллион кубометр малталгада 100 шахуу миллион түхэриг алмагдана.

МОСКВА. «Красная роза» гэжэ торгон бүд нэхэдэг комбинадай коллектив энэ жэлдэ 100 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдахые хараалаа һэн. Бүд нэхэгшэд үгэдөө хүрэбэ. Эдэнэр олон станогуудта хүдэлжэ, иимэ ехэ амжалта туйлаһан байна.

КАЛИНИНГРАД. Далайн худалдаа наймаанай портын коллектив технико-экономическа бүхы дүнгүүдээр жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Оньһото техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар амжалта туйлагдаа. Жэлэй эхинһээ хойшо судануудай һаатан зогсолго нилээд хороогдоо.

ПЕРВОУРАЛЬСК (Свердловско область). Ураалай Новотрубна заводой шэнэ комплексын түрүүшын ээлжэн баригдажа, болзорһоо долоон хоногоор урид ашаглалгада оруулагдаа. Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта шухала хэрэгтэн эрхим шанартай продукци эндэ бүтээгдэхэ байна.

(ТАСС)

МОСКВАГАЙ ОБЛАСТЬ «Микропровод» гэжэ Подольско заводой коллектив 1976 ониие амжалтатайгаар түгэсхэжэ байна. Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 430 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа.

Агуу Октябриин 60 жэлэй ойдо зорюулан социалис мүрысөө үргэнөөр ябуулһанай, шэнэ техникэ ашаглаһанай ашаар ехэ амжалта туйлагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шалгагша Мария Кривошеина бэлэн болоһон продукци эмхилжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНДА

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН ГАРГАГДАА

...ургуули тухай КПСС-эй ... съездын шиидхэбэриие, ... КПСС-эй ЦК-гай болон ...Р-эй Министрнүүдэй Со...эй тогтоолнуудые дүүр... 1976—1977 онуудай ...алсалай жэлдэ эрхимээр ...эхын түлөө, залуушуу... бүгэдэ нийтын дунда ...алсал бэелүүлхын ба хү...эн һургуулиин хүдэлмэ... арга боломжые һайжа...хын түлөө автономито ...бликануудай, хизаар...ай, областьнуудай, на...альна округуудай, горо...ай болон районуудай ...ондо дэлгэрһэн Бүхэ...ин социалис мүрысөөн... оролсоһон аймагуудай ...һан хүдэлмэриие үзөөд, ...адай АССР-эй Министр...эй Совет, облпрофсовет ...ол баталан абаа.

...76 ондо гүрэнэй һомол... мүнгөөр республикын ...ө шотагуудта хэдэн ...ули, интернат һургуу... хүүгэдэй саад, багшана... байра баригдаа. Мүн ба...ажахынуудай, предприя...дай гаргашаар 1904 хү... һууритай һургуулиин ...н байшан, хүүгэдэй 6 ... интернат һургуули бо... буеад барилга хэгдээ. ...976 ондо найман класс ...гэгшэдэй 97 процент эл... янзын дунда һуралсалда ...дуулагдаһан байна.

Мүнөө жэлдэ 9-дэхи класста һурагшадые абалгын түсэб 101,6 процент болоо.

10—12 жэлэй саана 1-дэхи класста орогшодой 82 процент 1976 ондо дунда эрдэмтэй боложо гараа.

Хүдэлжэ байһан залуушуулай һургуулида һурагшадые абалгын түсэб 101,6 процент болоо гэхэ гү, али түсэбэй ёһоор 19.500 хүн абтаха ёһотой аад, 19.823 хүн болоо.

Республикын һургуулинуудай ахамад классай һурагшад урда жэлнүүдтэ адли ниитэдэ туһатай ба үйлэдбэриин ажалда эдэбхитэйгээр хабаадажа, колхоз болон совхозуудта, мүн байгаали хамгаалха хүдэлмэридэ туһалаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Баргажанай, Хэжэнгын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Захаминай, Хоринын, Кабанскын аймагууд һайн дүн харуулаа. Тиихэдэ Улаан-Үдын һургуулинуудай багшанарай коллективүүд яһала бараг амжалта түйлаба.

Гэхэ зуураа тогтоол дотор дутуу дунда юумэн тэмдэглэгдээ. Яруунын, Ахын, Хойто-Байгалай, Улаан-Үдын аймагуудта арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай һулаар хүтэлбэрилһэнэй гэмээр социалис мүрысөөн мүртэйгөөр хүгжөөгүй.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудые бэлдэхэ, залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхэ болон хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулха талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Баргажанай аймагые илалта дээрэ тоолоод, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулжа, һуралсалай хэрэгсэл абахыень 3.000 түхэриг мүнгэн шан үгэлсэхэ гэжэ тогтоогдоо.

Социалис мүрысөөндэ амжалта түйлаһанайнь түлөө Хэжэнгын аймагта хоёрдохи һуури олгожо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнажа, һуралсалай хэрэгсэл абахыень 2.000 түхэриг мүнгэ үгэлсэхэ.

Бэшүүрэй болон Мухар-Шэбэрэй аймагуудта гурбадахи һуури олгожо, Буряадай АССР-ай Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаад, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые худалдажа абахыень 1.000 түхэриг мүнгэ үгэлсэхэ.

...МАЛШАДТА ХОДО ОШОНОБ

...абан жэлэй туршада би ...рамхаанай аймагай рай...о автомагазинай наймаа...жолоошоноор ажалла... Аргадын совхозой 40 ...ра, 13 гүүртэ, 5 фермэ ...гүүр ябажа, мал ажал ...рэ хүдэлжэ байгаа 315 ... бүлэнүүдые худалдаа...маагаар ханганаб.

...айгша оной арбан нэгэ ...ынгаа түсэб болзорһоонь ...д дүүргээ һэм. Малшад... 12 холодильник, сарбуу... 30 час болон 48 мянган ...эригэй ковёр, оёмол хуб...а, бэшэшье эд бараа ху...даab.

...Мүнөө манай совхозой ...шад малай үбэлжэлгэ үн...гэжэ байна. Энэ үедэ ...энэй эрилтэ, гүйлтые гүйсэд хангаан, һайнаар туһалхые оролдоноб. Фермэ, отара, гүүртэнүүдээр үдэр бүри, амархашье забгүй ябанаб.

Малшадта ошоходо, тэдэнэр захил олоор хэнэ. Гэбэшье хамаг захил сүм дүүргэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, манай райподо малшадта хэрэгтэй эд бараан, эдеэ хоол гүйсэд асаргаданагүй. Илангаяа эрэшүүлэй, үхибүүдэй дулаан гутал, хүнжэл, ковёр, арһан бээлэй, дэгэл гэхэ мэтэ дуталдана.

Манай эндэ харгы ехэ муу. Тиимэһээ автомашинамнай түргэнөөр эбдэрнэ. Заһаха гэхэдэ, запчасть дуталдана Энэ талаар манда «Сельхозтехникын» отделени, совхоз болон Буркоопсоюзай транспортын таһаг тон багаар туһална.

ТАНИИЕ ямараар ХАНГАНАБ

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан уялтануудаа эпатагүй дүүргэхые оролдоо гээшэб. Фермэ, отара, гүүртэнүүдтэ үдэр бүри ошожо, малшадай хэһэн захил, эрилтэнүүдые шадаал һаа, һайнаар дүүргэхэ ёһотойб.

Б. УЛЗЫТУЕВ,
Хурамхаанай аймагай райпогой колоошо наймаалагша.

...АГУУЕХЭ ХОТЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Энээнииe мэдэхэдэ һонин

...Леонид Ильич Брежнев ...ан жэлэй урда тээ пар...н XXIV съездын ендэр ...рэһээ нигэжэ хэлээ һэн: ...осква тухай... онсолон хэ...э хүсэлэнтэйб. Тэрэ ма... Эхэ ороной нийслэл хо... промышленностиин, ...лой ба эрдэм ухаанай ...ю ехэ түб байһан хадаа ...най агууехэ социалис гү...эй һүлдэ байһан дээрэ... бүхы совет хүнүүдтэ ...эи сэнтэй юм... Москвае ...шээтэ коммунис хото ...гохо гээшэ бүхы совет ...ай нэрэ хүндын хэ... мүн».

...Үнгэрһэн табан жэл соо ...ай нийслэл хотын яма...ар хүгжөөгдэһэн тухай ...рэһэн «Москва тоо ба...мтануудаар» гэһэн суг...улбари һаяхан хэблэгдэн ...раба. Энэ хадаа түүхэтэ ...рилгын ямараар бэелүү...гдэжэ байһан тухай арад...юй урда хэгдэһэн өөрсэ...зын тоосоон болоно.

...Москвада 7.734 мянган ...н ажаһуудаг гээд нэн тү...үн хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ ... соо нийслэл хотын хүн ...н 546 мянгаар нэмээ. ...калладаг зуун хүн бүхэ...й 28-ниинь фабрика, заво...удта хүдэлдэг юм. 247 ...нган дипломтой мэргэжэл...д эндэ хүдэлмэрилнэ. Та...н жэл соо хотын промыш...янностьда хүдэлмэришэдэн ...огой зарим тэды хороошье ...ань, промышленна үйлэд...риин хэмжээн 37 процен...эр дээшэлһэн байна. То...рхойлон хэлэбэл, эрдэм ...укада, гэгээрэлдэ, ниитын ...э хоолой эмхи зургаа...удта ажалладаг хүдэлмэ...шэд олошороо. Тиигэжэ ...сквагайхид техническэ ...бжэлтын замаар бата ...йдамтайгаар дабшажа, ...аланнгаа бүтээсые дээшэ...үлнэ.

...Нийслэл хотын индуст...иин хүсэ шадал хэмжээн ...мэ тоо баримтануудаар ...руулагдана: 1975 ондо Москвада хүнгэн ба ашаанай 100 мянган автомобиль, хахад миллиард шахуу түхэригэй элдэб приборнууд, автомат ба электронно-тоолон тодорхойлолгын түхеэрэлгэнүүд, хахад миллион тухай электродвигатель, 745 мянган телевизор, 11,4 миллион час, 0,9 миллиард метр бүд... Тиихэдээ 7 хоногтоо дунда зэргээр москвагайхид 6—7 шэнэ машина, орёо нарин түхеэрэлгэ болон аппарадуудые бүтээн гаргаһан байгаа.

Москва — эрдэм наукын ехэ түб. 1,6 миллион дипломтой мэргэжэлтэд, тэрэ тоодо 300 мянган эрдэмтэд мүнөө эндэ хүдэлмэрилнэ.

860 мянга гаран хүбүүд, басагад — 50 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд Москвагай дээдэ һургуулинуудта, техникумүүдтэ һурана. Жэл бүхэндэ эдэ һургуулинууд 145 мянган залуу мэргэжэлтэдые һурган гаргадаг юм.

Барилгашад болон проектно-бэдэрэлгэ шэнжэлгын эмхинүүдэй хүдэлмэришэд Москвагай бүхы ажалшадай гурбанай нэгэ хубинь болоно. Эдэнэр лэ манай нийслэл хотые дэлхэй дээрэхи эгээл гоё һайхан, болбосон түхэлтэй город болгоно бшуу.

Москва 878,7 дүрбэлжэн километр газар дээрэ хабтайн нэмжынэ. Энэнь революциин урда тээхи Москвагай талмайһаа таба дахин ехэ юм. Хотын гурбанай нэгэ хуби паркнуудаар, сэсэрлигүүдээр, бульварнуудаар эзэлэгдэнхэй байна. Модо һөөгүүд болон сэсэрлигүүдые тариһаараа, арюун сэбэр байһаараа манай нийслэл хото дэлхэйн томо ехэ городуудай дунда нэгэдэхи һуури эзэлнэ.

Имагтал һүүлэй табан жэл соо москвагайхид 25,8 миллион дүрбэлжэн метр талмайтан гэхэ гү, али революциин урда тээ бүхы Москвагай гэр байраһаа 1,5 дахин ехэ талмайтан болбосон түхэлтэй байшан гэрнүүдые барилгашадһаа абаһан байна. Энэ жэлэй эхиндэ нийслэл хотодо 2.281 мянган гэр байра тоологдожо байгаа. эдэнэй хахадынь һүүлэй арбан жэл соо баригдаа.

Москва хотын транспорт үдэр бүхэндэ 14,5 миллион хүниие зөөдэг юм. Эдэнэй гурбанай нэгэ хубинь метрогоор ябадаг байна. Үдэртөө дунда зэргээр Москвагай вокзалнуудһаа 1,63 миллион хүн город шадарай поезднуудаар, 63 мянган хүн холын аянай поезднуудаар ябадаг байна.

Манай нийслэл хотын соёлой томо ехэ түб байһые элирхэйлэн харуулһан хэдэн тоонуудые дурдая. Эндэ 25 мэргэжэлтэ театр, 339 соёлой ордон ба клуб, 119 кинотеатр, 300 миллион хэһэг номой жасатай 4.204 библиотекэ, 65 музей эндэ бии. В. И. Ленинэй Түбэн музей, Кремлиин музейнүүд, Третьяковска галерей, А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ зурагай искусствын музей, СССР-эй ВДНХ, академическэ Ехэ ба Бага театрнууд, МХАТ эдэнэй тоодо орсно.

Дүрбэн жэлэй үнгэрхэдэ, Москва Олимпийскэ наадануудай нийслэл хото болохо юм. Тиимэһээ Москвадахи спортын түхеэрэлгэнүүд тухай хэдэн тоонуудые дурдан харуулая. 1,4 миллионһоо үлүү физкультурнигай мэдэлдэ 49 стадион, 1335 гимнастическа зал, 25 бассейн, футболой 350, хоккейн 104 талмай, теннисэй 185 талмай үгтэнэ. Москвагай 60 мянган эдир хүбүүд, басагад спортын 172 һургуулида һурана. Ерэхэ Олимпиадада спортын олон тоото ехэ барилганууд эндэ хэгдэхэ юм.

Москва эб найрамдалай тугшан, баатар-хото, улам ехэ, үзэсхэлэн һайхан боложо байна.

И. ПАВЛОВ.
ТАСС-ай корр.

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАН...

РЕПОРТАЖ

НОЯБРЬ һарын тэн багаар һэн. Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхозой Хүндын отарада ерэжэ, энэ ажахын суута хонишон Анна Михайловна Шамсутдиноватай уулзажа байбабди.

Хонидой хашааһаа гараад байтарнай, үндэр, тэгшын бүхээгтэй автомашина хүрэжэ ерэбэ.

Хонишодшье энэ машиные тойрошобо. Урихан шарайтай нэгэ эхэнэр кабина сооһоо гаража, бүхээгэй хойтохи үүдэ нээбэ:

— Хэндэ юун хэрэгтэйб?

Хүндын отарын хонишод элдэб янзын хубсаһа худалдажа абана. Автомашинын эзэн эхэнэр хубсаһануудые наймаалха зуураа, хонишодто нигэжэ хэлэнэ

— Хэн нэхэмэл хубсаһа захихаб? Хэн мебельдэ хэрэгтэйб? Гутал оёулха, заһуулха хүн бии гү? Намда бэшүүлээд орхигты.

...Энэмнай Хэжэнгын ажаһуудалай комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Дулма Золтоевна Зориктуева болоно бо. Тэрэ нигэжэ хөөрэнэ

— Аймагай ажахынуудаар һара соогоо хэдэ дахин ябажа, ажалшадһаа захилнуудые абанабди. Гурба-дүрбэ мянган түхэригэй мебелиин, 1500 түхэригэй гуталай, 1500 түхэригэй трикотажай захил абанабди. Энэмнай хамтадаа долоон мянга гаран түхэригэй болоно бшуу. Эдэ захилнууд һара соо дүүргэгдэнэ. Улаан-Үдэ хотын Серовой нэрэмжэтэ, трикотажна фабриканууд манай захилнуудые дүүргэнэ.

...Ажаһуудалай комбинадай хоёр дабхар үндэр гэгшын гэр Хэжэнгэ тосхоной нэгэ добуун дээрэ оршодог.

Энэ гэр соо үглөөнһөө эхилээд, үдэшэ болотор хүн зон таһардаггүй. Юуб гэхэдэ, ажалшадай эрилтэнүүдые хангаха нилээд олон цех эндэ бии. Оёдолой, гуталай, дүрэ буулгадаг, телевизор заһадаг, хубсаһа сэбэрлэдэг, мебель худалдадаг, холодильник заһадаг цехүүд үүдэеэ үргэнөөр сэлижэ, хүн зониие урина.

Мүн энэ комбинадай филиалнууд Вознесеновскэ, Эдэрмэг, Сулхара, Чисаана, Загаһата, Хүртэй тосхонуудта бии юм. Тэдэ филиалнуудай хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной эрилтэ дүүргэхын, ажаһуудалай талаар һайнаар хангахын хойноһоо оролдоно.

Ажаһуудалай комбинадай автомашина тусхай графигай ёһоор ажахынуудта ошодог. Мүнөө үедэ, үбэлжэлгын сүлөөгүй хаһын ороод байхада, ажаһуудалай комбинадай хүдэлмэрилэгшэд график, түсэбөө шэнээр табижа, илангаяа хонишод, һаалишадые хангалтые хараа байса һайжаруулна.

...Комбинат соо хүн олон зандаа. Үһэеэ хиргуулан заһуулха хүнүүд «Парикмахерская» гэһэн гаршагтай таһалга руу ороно. Документдэ гү, али юрэл фото буулгаха дуратайшуул гэрэлэй урда зогсожо, үһэеэ һамнана, бэеэ заһана.

«Гомдол, һанамжа, дурадхалнуудай дэбтэрые» абажа харанабди. Магтаалай үгэ яһала олон.

«Нооһотой арһан дотортой гутал оёулха гээ һэм. Тэрэм бүтээ». «Мебель захиһан хүмби. Теэд удааржа байна», «Телевизорээ заһуулбабди» — иимэ үгэнүүд тэндэ олон.

Захилнуудай эгээл олоороо ородог цех — оёдолой цехтэ оронобди. Энэ цехын даагша Александра Суворова бригадын ажал хүдэлмэри тухай тобшохоноор хөөрөөд үгэнэ:

— Хубсаһа оёулха дуратайшуул, нилээд олон. Тиимэһээ сэхэл сүлөөгүй хүдэлнэ гээшэбди. Манай цех һара бүхэнэйнгөө түсэбые ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Манайдаш бэрхэ хүнүүд, түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, Дарима Санданова, Надежда Мантатова, Хандама Ринчинова, Евдокия Суворова гэгшэд нилээд бэрхэ мастернууд, оёдолшод болоно.

Сабхишан С. К. Кривошеев гутал оёхо, заһахадаа бэрхэ. Фотограф К. Шонжинимаев ажал хэрэгтээ оролдосотой.

Ажаһуудалай энэ комбинадта 8 коммунист, 31 комсомолшууд хүдэлнэ. Тэдэнэр аймагайнгаа, Хэжэнгэ тосхонойнгоо хүн зоной эрилтэнүүдые һайнаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Комбинат энэ жэлэйнгээ түсэб һаяхан дүүргэбэ.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Гашанбал Дашиева эсхэгшээр 16 жэлдэ хүдэлнэ. 2. Оёдолшод Цыбикжап Санжижапова (зүүн гарһаа) Евдокия Алексеева хоёр. 3. Оёдолой цех соо

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АРАДТАА АЛДАРТАЙ АНСАМБЛЬ

БЕЛОРУССИИН ССР. Пинск хотын Соёлой байшангай дэргэдэ «Полесье» гэһэн арадай хатарай ансамбль байгуулагдаһаар хорин жэл болобо. Энэ хугасаа соо ансамбль ажалшадай дура сэдьхэл буляажа шадаа. Ансамблиин хатаршадай бэлигые Белоруссиин хүдөө госхонуудан, хото городуудай ажалшад һайнаар мэдэхэ болонхой. Хаанашье тэдэнэй концерт харуулхадань хүн зон тон олоороо суглардаг. Юуб гэхэдэ ансамблиин хатаршад арадай дундаршагүй баялигай абдарнаа эхи абан, хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ, ошото хатарнуудые, уран зөөлэн уянгата хатарнуудые харагшадта бэлэг болгон табижа байдаг.

Ансамбль Москвагай ажалшадай урда уран бэлигээ харуулһан, белорус арадай гайхамшаг хатарнуудаар харагшадай һайшаал магтаалда хүртэһэн юм. Һаяхана «Полесье» ансамблиин артистнар Венгриин Арадай Республикада ошожо, бэлигээ харуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: венгриин хатарһаа хэһэг.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРОФСОЮЗУУД БА ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН ДЭБЖЭЛТЭ

Партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев эрдэм техникын талаар хубилалтануудай амжалта, ажахыда болон бүхы ажабайдалда научно-техническэ революциин үзүүлхэ аша үрэтэ нүлөө ганса эрдэмтэдэй оролдолгоор бэелүүлэгдэхэгүй гээд заагаа һэн. Үйлэдбэриин ажахы бүхы һалбаринуудта хабаадалшадай шадабари энэ түүхэтэ хүгжэлтэдэ элсүүлэгдэһэн байха ёһотой.

Предприяти, колхоз болон совхозуудай ажалшадые техническэ, зохёохы ажалда хабаадуулха талаар манай ороной профсоюзай эмхинүүд эдэбхитэйгээр оролсодог.

1958 ондо ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэм байгуулагдаа һэн. Энэ олон тоото һайн дуратанай эмхи профсоюзуудай хүтэлбэри доро ажалладаг. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай зохёохы ажал үргэн дэлисэтэйгээр хүгжөөгдөө. Олон миллион хүдэлмэришэд, техникүүд, инженернүүд техническэ эрдэмэй дэбжэлтэдэ хабаадажа, ниитын үйлэдбэри оньһожоруулгада, автомат оньһо нэбтэрүүлгэдэ, арадай ажахые хүгжөөлгын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ хубитаяа оруулаа.

Ганса ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэм дотор техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ 8 миллионһоо дээшэ хүн хабаадана. Предприятинуудта, эрдэмшэнжэлгын институдуудта, дээдэ һургуулинуудта ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай 221 мянган нэгэдэмэл бригаданууд, 19 мянга шахуу конструкторнуудай ниитын бюро хүдэлдэг. Техническэ талаар ухаалан зохёогшодой 26 мянган һургуули болон университедүүдтэ жэл бүри хахад миллионһоо үлүү хүнүүд эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлнэ. Предприяти болон техникын байшангуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн 47 мянган пункт, ниитын патентнэ 8 мянга шахуу бюронууд ухаалан зохёогшодой оруулһан дурадхалнуудаа үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэнь тэдэнэртэ туһална.

Ухаалан зохёогшодой оруулһан дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ хадаа материальна болон мүнгэ зөөри алмаха шэнэ арга боломжонуудые элирхэйлгэдэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ нилээд ехэ удха шанартай. Юһэдэхи табан жэлэй туршада ухаалан зохёолгын 195 мянган, уралан нарижуулгын 18 миллион дурадхал арадай ажахыда хэрэглэгдэжэ, 19,6 миллиард түхэригэй алмалта хэгдээ. Арбадахи табан жэлэй туршада шэнэ оньһон аргануудые бэдэржэ, ажахыда 22 түхэриг алмажа боломоор түсэб хараалагдаһан. Ганса энэ жэлэй 6 һарын туршада ухаалан зохёогшод ба уралан нарижуулагшадай дурадхалнууд ажахыда хэрэглэгдэжэ, 2 миллиардһаа үлүү түхэригэй алмалта хэгдэһэн байна.

Жэшээнь, РСФСР-эй габьяата уралан нарижуулагша, электровакуумна приборнуудые бүтээдэг Москвагай заводой слесарь-инструментальщик М. Мареев һүүлэй табан жэл соо уралан нарижуулгын 18 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 68 мянган түхэригэй алмалта хээ.

Ажалай бүтээсые саашаданъ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ олон үнэтэ дурадхалнуудые Рыбинскэ электротехническэ заводой слесарь Социалис Ажалай Герой Л. Иванов оруулна. Тэрэнэй зохёоһон зүйлнүүдые үйлэдбэридэ хэрэглэжэ, 120 мянган түхэригэй алмалта хэгдэһэн байха юм.

Ухаалан зохёохо, уралан нарижуулха хэрэгтэ хабаадагшадай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Химиин болон нефтехимиин үйлэдбэридэ ажаллагшадай 17 процентнь, үнгэтэ металлургиин хүдэлмэришэдэй 15 процентнь ухаалан зохёогшод гү, али уралан нарижуулагшад гээшэ. Тэдэнэй олон тоото дурадхалнуудые ажахыда хэрэглээд байбал, ажаллажа байгаа хүн бүхэн жэл соо дунда зэргээр 140-һөө 1 000 түхэриг хүрэтэр алмалта хэһэн жэшээтэй.

Коммунис парти, Совет правительство эдэбхитэдэй энэ бүлгэмэй ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгэһэн. Ажалшадай техническэ, зохёохы хүдэлмэриие хүгжөөхэ талаар аша үрэ ехэтэй хүдэлмэри ябуулһанайнгаа түлөө ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай бүлгэм 1973 ондо засаг түрын үндэр шагнал — Ленинэй орденоор шагнагдаһан юм.

Техническэ дэбжэлтын эдэбхитэдэй хүдэлмэри манай орондо үндэрөөр сэгнэгдэжэ, правительствын болон профсоюзуудай зүгһөө материальна, моральна элдэб урмашуулганууд тэдэндэ олгогдодог гээшэ. Ухаалан зохёогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэридэ хэрэглээ һаа, зохёогшодонь 20 мянган түхэриг хүрэтэр урмашуулгын шан барюулагдадаг, уралан нарижуулагшын үйлэдбэридэ дурадхаһан зүйлнүүдэй жэл соо оруулһан алмалтын хэмжээнһээ боложо, 5 мянган түхэриг хүрэтэр урмашуулга үгтэдэг.

Арадай ажахыда олон жэлдэ хүдэлһэн уралан нарижуулгын авторнуудта амжалтатайгаар ажаллажа байһанайнь түлөө «Республикын габьяата ухаалан зохёогшо», «Республикын габьяата уралан нарижуулагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдодог байха юм. Иимэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ 1.275 ухаалан зохёогшод болон 4.620 уралан нарижуулагшад хүртэнхэй.

Ажалшадай ухаалан зохёолгын болон уралан нарижуулгын хүдэлөө эрхилхэдээ, совет профсоюзууд социалис оронуудай профсоюзай түбүүдтэй харилсаануудаа үргэдхэхэ, дүй дүршэлөө хубаалдаха асуудалнуудта онсо анхарал хандуулдаг. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада манай ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай делегацинууд Варшавада, Прагада, Берлиндэ үнгэрһэн уласхоорондын дүрбэн зүблөөндэ хабаадаһан, СЭВ-эй гэшүүн оронуудтахи техническэ талаар зохёохы ажалай выставкэнүүдтэй танилсаһан, манай орондо энэ шухала хэрэг ямараар табигдаһан тухайнь хөөрэжэ үгэһэн байна.

1975 ондо Прага, Братислава, Острава хотонуудта манай нүүдэл выставкэ эмхидхэгдэжэ, совет ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай эрхим туйлалтанууд харуулагдаа. Энэ выставкэ дээрэ барилгада хэрэглэгдэжэ байһан 16 түхеэрэлгэ хүдэлжэ байһаар харуулагдажа, совет ухаалан зохёогшодой барилгын хэрэгтэ шэнэ техникээр ямараар туһалдагыень гэршэлээ.

Ажахын олон һалбаринуудай ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай бүтээһэн хэрэгсэлнүүдэй хамтын выставкэ эмхидхэхэ ябадал заншалта болоһон байха 1976 ондо Москвада СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэ дээрэ залуушуулай эрдэм, техникын талаар зохёохы ажалай выставкэ нээгдэжэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта залуушуулай зохёохы хүдэлмэри харуулагдаа. Энэ выставкэ дээрэ социалис оронуудай залуушуулан зохёохы хүдэлмэриин 2 мянга гаран экспонат табигдаһан байгаа.

Совет ухаалан зохёогшо ба уралан нарижуулагшадан зохёоһон дурадхал болон түхеэрэлгэнүүд аха дүү социалис оронуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Эрдэм-шэнжэлэлгын бүхэсоюзна институдай бүлэг хүдэлмэрилэгшэдэй зохёоһон «конденсатор-дегазаторнууд» Чехословакида, Венгридэ амжалтагайгаар хэрэглэгдэнэ. ТЭЦ-25, ТЭЦ-23 гэжэ ехэ барилганууд дээрэ утаанай 180—250 метр үндэр хоолойнуудые бодхоохо талаар ГДР-тэ зохеогдоһон онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, хүндэ хүшэр ажал гурба дахин хүнгэдхэхэ арга олгоо.

Манай ороной Охтын «Пластполимер» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй ба Германиин Демократическа Республикын «Лейна-Верке» гэжэ предприятиин коллективүүд хамта «Полимер-50» гэһэн шэнэ полиэтиленэй үйлэдбэриин технологи зохёон эмхидхээ. Энээндэнь ухаалан зохёолгын 72 дурадхал хэрэглэгдэһэн байна. Технологическа энэ лини үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэлдээ 2 миллион түхэригһөө үлүү алмалта үгэнэ.

Ажалшадые эрдэм техникын саашанхи дэбжэлтэдэ үргэнөөр хабаадуулжа, үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ ушар бүхы социалис оронуудай ажахыда хараалагдаһан түсэбүүдые бэелүүлгэдэ тон ехэ удха шанартай. Энэ хэрэгтэ Советскэ Союзай ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай бүри эдэбхитэйгээр хабаадажа, арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулханъ дамжаггүй.

Алексей ВИКТОРОВ,
КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, ВЦСПС-эй секретарь, Социалис Ажалай Герой.
(АПН).

ХАРГЫН ДҮРИМ БА ҮХИБҮҮД

АРМЕНИИН ССР. Эдир автоинспекторнүүдэй хубсаһатай һурагшадые республикын ниислэл хотын түбэй гудамжанууд болон магистральнуудта олон удаа хаража боломоор. Тэдэнэр автоинспекторнүүдтэ хамһалсадаг, үндэр наһатайшуул болон багашуулай гудамжа хүндэлэн гарахадань туһалдаг юм. Мүн харгын дүрим олоной дунда ойлгуулха хүдэлмэри ябуулдаг.

Ереванай һурагшадай ба автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэдэй хани барисаан үдэрһөө үдэртэ улам бэхижэжэ байнхай. Олонхи һургуулинуудта, тусхай мэргэжэлэй һуралсалай эмхи зургаануудта харгын дүримэй булангууд эмхидхэгдэнхэй. Милициин хүдэлмэрилэгшэд харгын дүрим тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, энэ асуудалда зорюулагдаһан кинофильмнүүдые харуулдаг байна. 17 дунда һургуулинуудта саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байдаг кружогууд эмхидхэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ереван хотын ГАИ-гай инспектор, милициин лейтенант Г. Степанян харгын дүрим тухай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

ЛИТВАГАЙ ССР. Вильнюсэй С. Нерисэй нэрэмжэтэ дунда һургуулиин нэгэдэхи классай һурагшад түрүүшынгээ хэшээлые автоинспекторэй кабинет соо эхилдэг юм. Юуб гэхэдэ тэдэнэр һурагшад болоходоо харгын дүрим мэдэхэ, гудамжа хүндэлэн зүбөөр гаража шадаха ёһотой болоно бшуу.

Тус кабинет һургуули дотор эмхидхэгдэнхэй. Гансашье ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, мүн ахалагша классай һурагшад багашуултай хэшээл үнгэргэдэг байна. Ахалагша классай һурагшадай олонхинь Пионернүүдэй байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн эдир автоинспекторнүүдэй кружогой гэшүүд юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вильнюс хотын автоинспекциин ахамад инспектор З. Томашевская багашуултай хэшээл үнгэргэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ХҮБҮҮМНАЙ—СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА

ЖАРГАЛ—ОТДЕЛЕНИИН КОМАНДИР

...Эжы, битнай мотострелково отделениин командир, гвардиин сержант болоод, албаяа һайн хэжэ ябанаб...

...һайнши даа хүбүүмни, талаанши болоо. Гвардейскэ нэрэеэ дээрэ үргэжэ яба, гээд Жаргалай эхэ Дарима Буяновна хүбүүндээ бэшээ бэлэй.

һаял 19 наһа хүрэжэ ябаһан сержант Жаргал Чойроповые харахада үргэн нюуртай, хилэн хара ехэнүүд нюдэтэй, залуу, үндэр бэетэй сэбэр хүбүүн юм. Хөөрэлдэжэ байхада ехэ даруу, түбшэн зантай. Эндэ һаяхан Улаан-Үдөөр ябаһанаа ерээб гэхэдэм тэрэ сэрэгшэ хүбүүн һэр мэр гэжэ:

— Түрэл республикымни түб хото хэр байнаб? — гээд сэрэгшэ хүбүүнэй сэдьхэл бодолой халуунаар бурьялан, түрэл нютагайнгаа һонинине дуулаха дуратай байһыень ойлгобоб. Хажуудахи нүхэрни гимнастеркынгоо хармааннаа дүрбэ нугалһан хуудаһа гаргажа:

— Энэ гэртэхиинһээмни ерэһэн бэшэг. Эжымни арбадахи табан жэлэй түрүүшын түсэбтэ жэлые ажалай һайн амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Гэртэхимни Хурамхаанай аймагай Алла нютагта ажаһуудаг—гээд хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

— Албанши хэр ябанаб? Хэр хүшэр бэ? — гээд эжымни бэшэнэ. — һонин гү даа? — гэжэ хэлээд, тэрэ энеэхэ юм.

...Нёдондо намар һэн. һанахада бури һаяхан шэнги. Алла һууринайхид Жаргал хүбүүе сэрэгэй албанда үдэшөө бэлэй. Үдэшэхэ дээрэ эхэнь хүбүүгээ тэбэрин, иигэжэ хэлээ һэн ха:

— Хүбүүмни, албаяа һайн хэжэ, нүхэдтөө хүндэтэй ябаарай. Үдэр бүхэндэ һайн мэдээсэл шамһаа хүлеэхэб.

Тэрэ сагһаа хойшо Жаргал хүбүүн сэрэгэй албанда ябахадаа командирай курс дүүргээ, бронетранспортёрой гурбадахи классай жолоошон — механигай шалгалта эрхим гэһэн сэгнэлтэ дээрэ тушаагаа. Уданшьегүй отделениин командираар томилогдобо. Түрүүшын үедэ сэрэгэй албанай хэды хүндэшье һаань, сержант Жаргал Чойропов эрхим командирай нэгэн болон шадаа.

Ротонуудай дунда үнгэргэгдэһэн һуралсалай болоходо гвардиин сержант Чойроповой отделени шалгаржа, олоной зүгһөө һайшаагдажа, шагналда хүртэһэн байгаа. Энэнь отделениин командир гвардиин сержант Жаргал Чойроповой арбан табадахи шагнал болоо һэн.

А. ГОРЯЧИЙ.

СПОРТ

«ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ» ШАНГУУД

Хүнгэн атлетикээр «Шэнэ жэлэй» шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөөн улам үргэнөөр алдаршажа байнхай. Үбэлэй буйр хүйтэнэй орожо ерээд, хорин гаран градус жабартай байгаашье һаань, арбан хоёрдохёо үнгэргэгдэһэн энэ заншалта мүрысөөндэ 170 хүнгэн атлет хабаадаба.

«Спартак» бүлгэмэй стадион шадар, мүн Спортын байшан соо болоһон наадан-да хүнгэн атлетикэдэ дуратайшуул лэ хабаадаа.

Эхэнэрнүүдэй дунда утые харайлгаар мүрысөөн эхилбэ. Эндэ Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка Галина Посохова «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Надежда Виноградова хоёрой хоорондо илангаяа шанга тэмсэл болоно. Галинын илалтаар дүүрээ. Хоюулаа тэн адли дүн харуулба — 5.19 метр. Зүгөөр Г. Посохова хоёрдохи һуралгадаа нимэ холо харайһан байгаа. Яхад һүлгөөр спортын мастер Владимир Второушин («Трудовые резервы») 6 метр 49 сантиметр утые харайжа, «Шэнэ жэлэй» шанда хүртэбэ. Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхоздо хүдэлдэг Григорий Болонев илагшада оройдоол 5 сантиметрээр ахигдажа, хоёрдохи һуури эзэлээ.

Удаань эхэнэрнүүд, эрэшүүл 300 метртэ урилдаба. Энгэртээ 29-дэхи номертой басаган түрүүлэн лентэ таһалаа. Энэмнай дээрэ дурсагдаһан Надежда Виноградова байба. Тэрэ 300 метрые 44,7 секунда соо гаталһан байха юм. М. Зырянова («Урожай»), Л. Размахина (ВСТИ) адли дүн харуулжа (44.9 секунда), хоёрдохи-гурбадахи һууринуудые хубаалдаа.

Буряадай багшанарай институдай студент Анатолий Борисов эрэшүүл соохоо шалгарба — 37,2 секунда.

600 метр. Манай республикын суглуулагдамал командын гэшүүн, спортын мастерта кандидат Мария Зырянова энэ зайе 1 минута 47,4 секунда соо дабажа, илаһан байна. Надежда Хлесткина (ВСТИ) 1,5 секундаар гартаа. Улаан-Үдын кооперативна техникумдэ һурадаг 16-тай Таня Филиппова («Урожай») ехэ амжалта туйлажа, гурбадахи һуурида гараба.

Эрэшүүлэй дунда 1000 метртэ үнгэргэгдэһэн урилдаанда Вл. Брянский (багшанарай институт) 2,36,5 минута саг харуулжа, илаһан байна. Ф. Саляхутдинов («Трудовые резервы») Н. Черепко (БГПИ) тэрээнһээ халта гээгдэжэ, фиништэ ерээ.

Үндэрые харайлга олоной анхарал татаба. Кооперативна техникумэй 3-дахи курсын студентка Любовь Эпова («Урожай») 155 сантиметр үндэрые гаталжа, Улаан-Үдэ хотын чемпионка болобо. Е. Пугачева («Трудовые резервы»), Г. Посохова (ВСТИ) удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Эрэшүүл соохоо дүн дүршэл ехэтэй үнинэй спортсменүүднай дахинаа шалгаржа, эндэ залуу халаанай үшөөл һулаар ургажа байһые гэршэлбэ. Республикымнай рекордсмен Владимир Чанцев («Трудовые резервы») 190 сантиметр үндэрые харайжа, арбадахи жэлээ удаа дараалһан энэ дурасхаалта шанда хүртөө. А. Чебунин («Спартак»), Н Чанцев («Трудовые резервы») удаадахи һууринуудта гараһан байна. Залуушуул соохоо гансал Олег Левитин (БГПИ) эдэнэртэй ана-мана тулалдаба.

2000 метрэй урилдаанда Улаан-Үдын 18-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Таня Соболева эрхимлээ — 7.27,0 минута.

3000 метр. Спортын мастерта кандидат П. Васильев («Трудовые резервы») энэ зайда илаба — 8.43,6 минута. Д. Цыпылов. («Спартак»), А. Зайцев («Урожай») удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Ядро түлхилгэдэ А. Старкова, А. Чебунин илаһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Трудовые резервы» (тренернүүдынь В. Д. Домнин, Б. В. Мироманов) бүлгэмэй хүнгэн атледуүд командаараа илажа (12161 очко), горспорткомитедэй дамжуулгын кубогаар, I шатын дипломоор шагнагдаа. «Урожай (тренерынь А. К. Михалев) — хоёрдохи (7454 очко). Зүүн Сибириин технологическа институдай спортын клуб (тренерынь В. П. Разницын) гурбадахи һуури эзэлбэ

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ТОБШОХОНООР

△ ОЛИМПИИН наадануудта хабаадагшад 1976 оной лауреадууд болобо. Тэдэнэй дундаһаа Владимир хотын 24 наһатай гимнаст Николай Андриановые нэрлэмээр. Тэрэ Монреальда үнгэргэгдэһэн Олимпиин наадан дээрэ дүрбэн алтан, хоёр мүнгэн, нэгэ бронзо медальнуудта хүртэһэн байгаа. Тиин тэрэ «Молодой коммунист» журналай дамжуулгын шанда табадахияа хүртэбэ. 1971 ондо түрүүшын энэ шанда Москвагай В. Клименко хүртэһэн юм.

«Советская Женщина» журналай дамжуулгын шанда Чимкентын Нелли Ким хүртэбэ. Түрүүшын арбан лауреадуудай дунда Виктор Санеев, Татьяна Казанкина, Татьяна Аверина, Владислав Третьяк, Василий Алексеев, Марина Кошевая, Людмила Пахомова — Александр Горшков, Ирина Роднина — Александр Зайцев гэгшэд нэрлэгдэнэ. Эдэнэр бултадаа Олимпиин наадануудай чемпионууд юм.

СССР-эй футболистнуудай федераци 1976 оной дүнгөөр 33 эрхим футболистнуудые тодоруулба. Оронной командануудай Киевэй «Динамо» командын 9 футболист эрхимүүдэй тоодо оруулагдаһан байна.

△ КОНЬКИ. Москвагай Вера Краснова, Андрей Маликов гэгшэд Медеогой үндэр хадын елүүр дээрэ үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа гараба. Краснова 174,715 очко абаһан байба.

Маликов мүрысөөнэй түрүүшын үдэр 500 метрэй зайда урилдахадаа унабашье, удаадахи гурбан зайда эрхимлэжэ шадаа.

△ САНА. Красногорск хотодо санашадай дунда бүхэсоюзна мүрысөөн эхилбэ. Түрүүшын үдэр эхэнэрнүүд 5 километрэй зайда урилдаһан байгаа. Эндэ дэлхэйн болон Олимпиин наадануудта хэдэн удаа чемпионка болоһон Галина Кулакова 9 километрэй зайе 17 минута 29,2 секунда соо гаталжа эрхимлэбэ.

△ ШАТАР. Дэлхэйн болон Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө эдиршүүлэй дунда эхилһэн нааданда Алма-Атын Евгений Владимиров эрхимлэжэ ябана. Тэрэ зургаан уулзалгын удаа 5.5 очкотой болонхой. ФРГ-гэй Йорг Вайдеманн 5 очкотой.

(ТАСС).

ХИЛЫН саанаһаа
Телефон телеграф радио

ҺАНАЛ НЭГЭТЭНЭЙ АМЖАЛТА

Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланай шорон түрмэһөө сүлөөлэгдэһэндэнь, дэлхэйн олонинтэ гүн зэгы сэдьхэлһээ баярлажа байһанаа мэдүүлнэ. Чилиин ба уласхоорондын коммунис, хүдэлмэрилшэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ энэ ажал ябуулагшын сүлөөдэ табигдаһан ушар Чилиин патриодуудтай һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөнэй ехэ амжалта болоно гэжэ эдэнэр тоолоно.

УЛААН-БААТАР. Луис Корваланай сүлөөлэгдэһэндэ зорюулагдаһан митингнүүд, суглаанууд эдэ үдэрнүүдтэ бүхы Монгол орон соогуур боложо байнхай. Чилиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ Пиночедэй хунтын шорон түрмэһөө аршалан гаргагдаба гэһэн мэдээсэлые МНР-эй ажалшад баяр баясхалантайгаар угтаба гээд Латиин Америкын арадуудай тэмсэлые дэмжэдэг Монголой комитедэй түрүүлэгшэ Д. Цолмон мэдүүлбэ.

ХЕЛЬСИНКИ. Чилиин Компартиин Генеральна секретарине сүлөөлгэ хадаа уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын илалта болоно гэжэ Луис Корваланда Финляндиин Компартиин эльгээһэн амаршалга дотор хэлэгдэнэ. Фашис хунта Чилиин дулэтэ тэмсэлшэ ба патриодой зоригыень мохоохо гэжэ хараабашье, урагшагүйдэһэн байна.

ГУАЯКИЛЬ. Экводорой Компартиин ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитет ороной бүхы коммунистнуудай ба демократнуудай үмэнэһөө Луис Корваланине халуунаар амаршалба.

ПРАГА. Нутаршагүй эрэлхэг зоригоор, хүсэл эрмэлзэлээрэ сэрэгэй-фашис хунтада эсэргүүгээр тэмсэдэг Чилиин арадай тугынь болоһон Луис Корваланине сүлөөлэлгэ Чилиин фашизмда эсэргүү хүсэнүүдэй ба уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын ехэ илалта болоно.

БОНН. Чилиин арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын митингнүүд, суглаанууд ФРГ-гэй элдэб хото городуудта боложо байна. Советскэ Союзай, социалис хаии нэгэдэлтэ бусад гүрэнүүдэй, уласхоорондын эмхинүүдэй, бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй болон демократическа хүсэнүүдэй эршэтэ тэмсэлэй ашаар сүлөөлэгдэһэнтэйнь дашарамдуулан, эдээндэ хабаадагшад Луис Корваланине амаршална.

ТАСС).

МАДРИД

ИСПАНИИН КОММУНИСТНУУДЫЕ БАРИЖА ХААНА

ТАСС

Сүүдэй засагаархид шиидхэбэри гаргаба. Энээнэй үндэһөөр Испаниин Коммунис партиин Генеральна секретарь Сантьяго Каррильо мүрдэлгын дүүрэжэ, эсэсэй тогтоолой гаргагдатар хаалганда һууха юм. Энэнь юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, гар даажа гү, али орондонь юумэ табижа, түрмэһөө табиха аргагүй байна. Тэрээнтэй хамта баригдажа хаагдаһан Испаниин Компартиин бусад хүтэлбэрилэгшэд тушаа мүн лэ иимэ шиидхэбэри гаргагдаа.

КПИ-гэй Генеральна секретариин адвокат ЭФЭ гэдэг агентсвэдэ мэдүүлгэ хэхэдээ, сүүдэй засагаархидай шиидхэбэрине буруушаажа, Компартиин хүтэлбэрилэгшэдые сүлөөлүүлхэ оролдолго гаргахабди гэжэ мэдүүлбэ.

КПИ-гэй хүтэлбэрилэгшэдые сүлөөлхэ эрилтэтэй жагсаалнууд Мадридай хэдэн районуудта болобо. Эдэнэй хаагдажа байһан Карабанчель түрмын хажууда олоной хабаадалгатай митинг үнгэргэгдөө. Буруушаалгын жагсаалнууд Малагада, Валенсида, Вильбаода, Вигадэ ба ороной бусад хото городуудта болобо.

ВАШИНГТОН

ХАМААРАЛСАЖА БАЙҺААР

ТАСС

Родезиин асуудалнуудаар Женевэдэхи конституционно конференциин түрүүлэгшэ Англиин делегат А. Ричард США-гай гүрэнэй департаментын хүтэлэбэрилэгшэдтэй эндэ хөөрэлдэхэдөө, Родезиин асуудалда гол анхаралаа хандуулһан байгаа.

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй табиһан гуримшуулгын түрүүшын түсэбһөө ондоо байгуулалта Родезидэ зохёохо хэрэгтэ Англи американ туһаламжа дэмжэлгэ абаха байна гэжэ А. Ричард пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Вашингтондо болоһон хөөрэлдөөнүүд хадаа А. Ричардын Африкын оронуудаар ябахынь урда тээхэнэ Родези тушаа США-гай ба Англиин хараа бодолоо зүбшэн хэлсэлгын һүүлшын шата болобо.

Американ хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Англиин комиссар гү, али губернаторые Саг зуурын правительствада оруулха гэжэ США-тай болон Англиин хамтын шэнэ дурадхалнуудаар хараалагдана.

ЛОНДОН

Холбоо барисаа тогтооно

ТАСС

Рейтер агентствын корреспондентын Тель-Авивһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, А. Садат болон «еврейнүүдэй бүлэг хүтэлбэрилэгшэдэй» хоорондо уулзалга эмхидхэхэ зорилготойгоор США-дахи АРЕ-гэй посольствоор дамжуулан, холбоо барисаан тогтоогдожо байна гээд бүхэдэлхэйн еврейнүүдэй конгрессэй Вашингтонһоо эндэ ерээд байһан президент Н. Гольдман корреспондентнүүдтэ мэдээсэбэ.

АРЕ-һээ Вашингтондо байдаг элшэн сайдтай «нягта холбоо барисаатай» байдагбди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Энэ уулзалга эмхидхэхэ талаар баладхалай хүдэлмэри ябуулхые Египедэй президент тэрэнине этигэмжэлһэн байна. «Сададтай манай холбоо барисаатай байһан тухай» Израилиин премьер Рабин һайн мэдэнэ гэжэ Н. Гольдман нэмэбэ.

НЬЮ ЙОРК

ЦРУ хуулинуудые хазагайруулна

ТАСС

ФБР-эй, ЦРУ-гай, Пентагоной тагнуулай ба нимэрхүү бусад албан зургаануудай хуули буса ябуулануудые буруушаһан үйлэ хэрэгүүдэй һанхана элирүүлэгдэхые һаань, США-гай тагнуулай зургаанууд энээнһээ ямаршье һургаал абабагүй гээд «Нью-Йорк таймс» газета түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. Оронойнгоо ерээдүй тухай США-тай хөөралдөөнүүдтэ хабаадажа байһан микронезиецүүдэй хойноһоо нюусалар эдэглэһэн ябадалынь энээнине гэршэлнэ.

ЦРУ-гай энэ ябуулга тухай баримтанууд хэблэлдэ тодорхойлогдоһон байгаа. Управлениин агентнууд делегациин гэшүүдэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүдые шагнаһан, хөөрэлдөөнүүдэй үедэ эдэнэй баримталдаг тактика тухай мэдээсэлнүүдые суглуулһан байна. США-гай «харгалзалга» доро байдаг, 2.200 аралһаа бүридэдэг энэ ороч Номгон далай дээрэ стратегическа шухала удхатай шапартай американ «хэрэм» болоно бшуу. Эгээл нимэһэ энээндэ ЦРУ гол анхаралаа хандуулна гэжэ «Нью-Йорк таймс» газета бэшэнэ.

«Һайн дураараа» США-да хамжан- ниилэхэмнай гэжэ үгөөр үгэхынь хөөрэлдөөнүүдэй үедэ туйлаха гэжэ Вашингтон оролдоно. Пентагон эдэ аралнууд дээрэ сэрэгэй бааза тогтоонхой Тиин үшөө хоёр бааза байгуулха гэжэ түсэблэнэ.

ВАШИНГТОН

ТУСХАЙ БАРИМТАНУУДЫЕ БУРУУШААНА

ТАСС

Президент байһан Дж. Кеннеди болон негр арадай хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэ Мартин Лютер Кинг «ганса нэгэн» гэмтэдээр алуулһан байгаа гэһэн тусхай баримтануудые американ олонинтэ буруушааһаар.

Гэллапай институдай мэдээсэһэнэй ёһоор, 1963 оной ноябрь һарада бүлэг үгэсагшад Дж. Кеннедине алаһан байна гэжэ США-гай хүн зоной 80 процентнь тоолоно. Тэрэнине Освальд гансаараа алаа гэжэ Уорренэй правительствын комиссиин баталамжые хүн зоной оройдоол 11 процентнь зүбшөөһэн байха юм.

1968 оной апрель һарада алуулһан Мартин Лютер Кинг расис үгэсөөнһөө хидоо гэжэ американецуудай 69 процентнь тоолоно.

Олошнтын баалалтаар США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палата тусхай комисси эмхидхэхэ ушартай болоһон байна. Эдэ гэмтэ ябуулгануудые нарииар, али бүхы талаһаань мүрдэн шэнжэлхэ гэһэн даалгабари тэрээндэ үгтэнхэй

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ДҮНГҮҮД

«Субботын спортлотогой» декабриин 25-да үнгэргэгдэһэн 20-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

Нэгэдэхи тираж: Табан номер тааһан хүнүүд — 5.000 түхэриг (13 карточка), дүрбэн номер таагшад — 241 түхэриг (1.151 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 6 түхэриг (44.791 карточка) абаха байна.

Хоёрдохи тираж: Табан номер тааһан хүнүүд — 5.000 түхэриг (1 карточка), дүрбэн номер таагшад — 239 түхэриг (1.304 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 6 түхэриг (49.037 карточка) абаха байна.

«Субботын спортлотогой» 20-дохи тиражай шүүбэринүүд 1977 оной январиин 4-һөө февралиин 4 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдтэ ба ВЦСПС-тэ» — ТАСС-ай материал. Буряадай АССР-эй колхоз болон совхозуудай ба «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялганууд. «Социалис мүрысөөнэй ябаса» — суглуулбари. Америкын политическэ шэнжэлэгшэ Дж. Кингсбери-Смит гэгшын асуудалнуудта нүхэр Л. И. Брежневэй үгэһэн харюунууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Техникээ үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ» — гэһэн ниитэ гаршаг доро республикын ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэһээ хэгдэһэн тэмдэглэлнүүд толилогдоо.

Гурбадахи хуудаһанда. «Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ» — суглуулбари. «Гүн сэдьхэлэй амисхаал мэтэ» — О. Куницынай статья. Түбн дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, болоһон ушар» — суглуулбари. «Аэрофлодой хүнгэлэлтэнүүд» — Н. П. Холодовой интервью. «Правда Бурятии» газетын уншагшадта» — уншагшадта асуудалнууд. «Үхибүүдэй комиссарнууд» — Г. Белоусовай корреспонденци. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.40 — Үхибүүдтэ-фильм. «Приключения Каллесынцика» (1-дэхи сери). 13.50 — Забһарлалга. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «Номой таг». 15.00 — «Шесть медведей и клоун Цыбулька» — кинофильм. 16.15 — «Спортлото» наадалга. 16.30 — «Эхэ орон тухай дуунууд» — концерт. 17.00 — «Манай намтар». 1925 он. 18.00 — «Время». 18.30 — «Угалзанууд»

Улаан-Үдэ 19.00 — **«Буряадай түсэбтэ табан жэлэй түүхэ-бэшэг». «1976 он».** 19.55 — Телевизионно понии. 20.15 — «Шэнэ жэлэй уулзалганууд». 21.10 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 21.25 — Гандболоор СССР-эй чемпионат Эрэшүүл — МАИ—ЦСКА. 21.55 — СССР-эй байгуулагдаһаар 54 жэлэй ойдо. Кинопрограмма. 22.05 — П. И. Чайковскиин романснуудые СССР-эй арадай артистка Г. Ковалева дуулана. 22.45 — «Ноев ковчег» — Гүрэнэй куклануудай Түбэй театрай фильм-зүжэг. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Номой таг». 19.45 — «Шесть медведей и клоун Цыбулька» — кинофильм. 21.00 — Забһарлалга.

Улаан Үдэ. 21.25 — «Ородой ой тайгын онтохонууд» — фильм-концерт. 2-дохи хэһэг.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

БҮХЫ НАҺАНАЙНЬ ҺОНИРХОЛ

ГРОЗНЫЙ хотын инженер С. Н. Качаров ээлжээтэ командировкоһоо бусахадаа, ямар нэгэ шогтой һонин хөөрэлдөө суглуулаад ерэдэг юм.

Юрэл суглуулхыч тула энээниие хэнэ гү? Үгы ааб даа. Энэ материалда үндэһэлэн англи хэлэнэй һуралсалай туһаламжа зохёожо байнхай. Аха классай һурагшадта зорюулагдажа бэшэгдэһэн шэнэ түрүүшынь ном хэдэн удаа хэблэгдэһэн байгаа.

Москвагай академик Н. М. Губкинай нэрэмжэтэ нефтиин институдые тэрэ 1932 ондо дүүргэһэн байгаа. Сергей Иванович Качаров хари хэлэнүүдэй багшанарай институт дайдаа һуудэ заочноор дүүргэһэн юм. Хэдэн жэл удаагүйн сүлөө сагтаа тэрэ нефтиин техникумдэ англи хэлэ багшалаа һэн.

Мүнөө ветеран-нефтьшэн шэнэ зохёол бэшэжэ байна. Энэнь англи хэлэндэ һураха дуратайшуулда туһаламжа болохо юм. Суглуулһан материалнуудаа энэ ном соогоо үргэнөөр хэрэглэхэ.

ГРАНАДАЙ ХОЕРДОХИ УРГАСА

ТАДЖИГАЙ ССР-эй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозник Ш. Курбанов энэ жэлдэ газаахи сэсэрлиг соохоо «кзил анор» гэжэ сортын гранадай хоёрдохи ургаса хуряаба.

Саад ургуулагша түрүүшынгээ ургаса сентябрь һарын эхеэр хуряагаа һэн. Ооншьегүй жэмэстэ мододынь дахин сэсэглэһэн байгаа. Декабриин ургасань жэжэхэншье һаа, угаа амтатай юм.

Мэргэжэлтэдэй тоолоһоной ёһоор, үни холоһоо хойшо үзэгдөөгүй дулаан, ута намарай болоһон дээрэһээ хоёрдохи ургасаяа хуряаһан байна. Ш. Курбановай ажаһуудаг Тскала тосхон набтар газарта байдаг. Тиимэһээ уларилынь таарамжатай зохид, зэлэхэн.

ЕРЭЭДҮЙДЭ САГАЙ УЛАРИЛ ЯМАР БОЛОХОБ?

ОЛОН МЯНГАН жэлэй урда тээ газар дэлхэй дээрэ сагай уларил ямар байгааб? Ямар юумэнһээ, ушарһаа сагай уларил эрид хубилдаг гээшэб? Ерээдүйдэ сагай уларил ямар болохоб? Үнгэрһэн үе сагай байгаалиин уларилые шэнжэлдэг мэргэжэлтэд эдэ бүхы асуудалнуудта харюу олохые оролдодог байна. Ойрхон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха хоёр гүрэнэй хоорондохи хэлсээнэй үндэһөөр Баку хотодо үнгэрэгдэһэн суглаан дээрэ СССР-эй ба США-гай эрдэмтэд эдэ шухала, һонирхолтой асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Эрдэм наукын талаар мэдээсэлнүүдые абалсажа, делегацинуудаа эльгээлсэжэ байха тухай, 100 мянган жэл соо дэлхэйн бүмбэрсэгэй хойто хахад хубиин сагай уларилай ямар байһые хамтаараа шэнжэлхэ тухай уулзалгын үедэ үгэеэ ойлголсоһон байна.

— Оршон тойронхи байгаалида хүнэй ажал ябуулгын хангалтагүй нүлөөнэй хойшолонгуудые усадхан зайсуулхын тула үнгэрөһэн сагай уларилай ямар байһые тодо һайнаар элирхэйлхэ шухала, гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин географиин институдай директор академик И. П. Герасимов хөөрэнэ. — Үнгэрһэн мянган жэлэй сагай уларилые шэнжэлээд байхадаа, саашадаа уларил ямар болохо гээшэб гэжэ тодорхойлжо шадахабди.

Европын палеогеографическа дэлхэй дээрэхи түрүүшын атлас Географиин институдта зохёогдожо дүүргэгдэбэ. Олон мянган жэл соохи энэ түбиин сагай уларилые, ургамалай ба амитанай аймагудые, газарай хүрьһэнэй болон уһанай ямар байһые шэнжэлбэ.

ТРИПОЛЬСКО ҮЕЫН СУУРЯАН

ГАЗАР болон мал ажал эрхилдэг трипольско угсаатанай ажаһууһан Старые Куконешты тосхон шадар Молдавиин архелогууд малталга хэхэдээ, эд-шулуун зэбсэгтэ үедэ ургуулагдаһан, харалтараа галдагдашаһан ороно олоһон байна. Энэнь мүнөөнэй шэнниисэтэй адлирхуу.

Сагаан, хара улаан шэрэ бидагаар будагдаһан гоё һайхан амһартанууд, кубогууд, угалзатай горшогууд, амһартанууд эндэһээ олдоо

(ТАСС).

САГААН УЛАРИЛ

Нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудаар бага зэргэ саһан орохо. Зүүн хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха Хойто болоя Захаамнай аймагуудаар 25—30 градус хүйтэн байха. Байгал шадарай хойто нютагуудаар, Түнхэнэй, Ахын аймагуудаар 21—26 градус. Байгал шадарай урда нютагуудаар 11—16 градус, бусад нютагуудаар 17—22. Улаан-Үдэ хотодо 18—20 градус хүйтэн байха.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

□ «БУРЯАД ҮНЭН» □ 1976 оной декабриин 30. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02131.